

ZBIÓR
RAPORTÓW NAUKOWYCH

Aktualne naukowe problemy.
Rozpatrzenie, decyzja, praktyka.

Wrocław
29.06.2014 - 30.06.2014

Część 4

СБОРНИК
НАУЧНЫХ ДОКЛАДОВ

Актуальные научные проблемы.
Рассмотрение, решение, практика.

Вроцлав
29.06.2014 - 30.06.2014

Часть 4

УДК 32+340+347+342+341+343+347.73+349.4+347.6

ББК 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Cena (zl.): bezpłatnie

Zbiór raportów naukowych.

Z 40 Zbiór raportów naukowych. „Aktualne naukowe problemy. Rozpatrzenie, decyzja, praktyka„. (29.06.2014 - 30.06.2014) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o.

«Diamond trading tour», 2014. - 64 str.

ISBN: 978-83-64652-47-9 (t.4)

Zbiór raportów naukowych. Wykonane na materiałach Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 29.06.2014 - 30.06.2014 roku. Wrocław.

Część 4.

УДК 32+340+347+342+341+343+347.73+349.4+347.6

ББК 94

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

Warszawa 2014

ISBN: 978-83-64652-47-9 (t.4)

"Diamond trading tour" ©

SPIS /СОДЕРЖАНИЕ

SEKSCJA 14. NAUK POLITYCZNYCH. (ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ)

1. Нурмухамедова Д. С. 5
ПОЛИТИКА ВЕЛИКОБРИТАНИИ В БОСНИЙСКОМ КРИЗИСЕ

2. Жарылгасынов К. О. 7
ПРОБЛЕМА ИСЛАМИЗАЦИИ ЕВРОПЫ

3. Муляр В. І. 11
ДО ПИТАННЯ ПРО ПОЛІТИЧНУ МОДЕЛЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

SEKSCJA 26. PRAWOZNAWSTWO. (ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ)

4. ДОСІНЧУК К.Ф. 15
ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІАТУ В УКРАЇНІ

5. Денисова Т.В. 18
ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРАВО-ОХРАНИТЕЛЬНОЙ СЛУЖБЫ

6. Турсунбаев А.С. 21
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ГРАЖДАНСКАЯ СЛУЖБА КАК ВИД И ПОДСИСТЕМА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

7. Сарсембаев А.С. 24
ПРОБЛЕМЫ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ПУБЛИЧНОГО ДОГОВОРА ПЕРЕВОЗКИ ПАССАЖИРОВ В МАРШРУТНОМ ТАКСИ

8. Кухалашвили Д. К. 27
РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

9. Александрова В.Ю. 34
МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ КАК СПЕЦИФИЧЕСКИЙ ЭЛЕМЕНТ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

10. Хайбуллина.Р.Р. 36
ГОСУДАРСТВЕННАЯ СЛУЖБА НА ОПЫТЕ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН

11. Усманов А.К. 40
СЛАГАЕМЫЕ СИСТЕМЫ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ

12. Петрова А.С. 42
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МІСЦЯ ІНСТИТУТУ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА ПРОКУРАТУР ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

13. Лукаш Я. Л., Шевчук Л. С.....	50
ANCIENT PUNISHMENTS THAT DIDN'T FIT THE CRIME	
14. Ashin A. Dokukina D.	53
CRIMINALLY LEGAL CHARACTERISTIC OF CRIMES IN VIOLATION OF THE SECRECY OF CORRESPONDENCE, TELEPHONE CONVERSATIONS, POSTAL, TELEGRAPH AND OTHER MESSAGES (ART.138 OF THE CRIMINAL CODE)	
15. Казыханова Р.Р.	57
К ВОПРОСУ О СООТНОШЕНИИ НАЛОГОВОЙ И СЛУЖЕБНОЙ ТАЙНЫ	
16. Грудницький В.М.	59
ЩОДО ВИДІВ ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	
17. Хисматуллина Р.И.	62
ОДНОПОЛЫЕ БРАКИ В РОССИИ - ВОЗМОЖНЫ ЛИ?	

Нурмухамедова Даяна Султановна

Государственное образовательное учреждение
высшего профессионального образования

«Оренбургский государственный педагогический университет»

ПОЛИТИКА ВЕЛИКОБРИТАНИИ В БОСНИЙСКОМ КРИЗИСЕ

В начале 20 века на Балканском регионе произошло сразу несколько острых международных политических кризисов: Македонский кризис 1907 – 1908 гг., Боснийский кризис 1908 – 1909 гг., Балканские войны 1912 – 1913 гг. Великобритания на тот момент, являясь активной участницей всех международных событий, не могла оставить без внимания ситуацию, сложившуюся на Балканах.

В историографии существуют различные точки зрения на балканскую политику Великобритании. В нашей стране, в совместном труде историки И.С. Галкин и Ю.Л. Писарев рассматривают позицию Англии на Балканах в контексте взаимодействия великих держав в Юго – Восточной Европе. [1; с. 34 – 36]. Специалист по международным отношениям России в начале 20 века, А.В.Игнатъев, в своей работе «Русско-английские отношения накануне первой мировой войны (1908 — 1914 гг.)», попытался проанализировать взаимосвязь русско – английских отношений, начиная с Боснийского кризиса, до начала Первой мировой войны. Автор обвиняет великие державы, в частности Великобританию, в усилении напряженности на полуострове, что во многом усугубило ситуацию. [2; с. 152].

В зарубежной историографии внешней политики Великобритании, накануне Первой мировой войны, основным мотивом считают стремление Лондона не допустить гегемонии Германии в Европе. Такую точку зрения выражают историки А. Дж. Тейлор, З. Штайнер в своей работе «Борьба за господство в Европе» [3; с. 47].

Сегодня проблемами Боснийского кризиса занимаются такие исследователи как Н. Фергюсон и Дж. Чарли, считают, что Англия переоценила германскую угрозу. А поддержание франко – русского союза Британией в 1914 году, изменило масштабы войны из континентальной в глобальную.

Боснийский кризис возник в результате насильственного захвата Австрией территории Боснии и Герцеговины. Что привело к новому обострению отношений Австрии и Венгрии, которое могло разрушить баланс сил в Балканском регионе. Глава внешнеполитического ведомства Великобритании Форрин Оффис считал, что только мирные инициативы предотвратят войну. Благодаря такой политике не произошло открытого столкновения двух стран. Хотя это ухудшило отношения Англии и Российской империей, как союзниц по Антанте.

Английская дипломатия и в дальнейшем не раз демонстрировала попытки взаимовыгодного решения спорных вопросов. Англия благожелательно отнеслась к Болгарии, которая объявила себя независимой. Что поспособствовало появлению новой мощной страны, сыгравшей в дальнейшем значимую роль в политике на Балканах.

Таким образом, главными в политике Великобритании на Балканах являются принципы формирования сдержек и противовесов, баланса сил во всем регионе.

Опыт дипломатии Великобритании в урегулировании балканских кризисов может быть полезным на сегодняшний день. Так как полуостров и в нынешнее время представляет собой очаг напряженности в Европе.

Литература:

1. Галкин И. С. Дипломатия европейских держав в связи с освободительным движением народов Европе в 1905 – 1912гг. М., 1960. с. 34 – 36.
2. Игнатьев А. В.. Русско-английские отношения накануне первой мировой войны (1908 — 1914 гг.), стр. 152.
3. Тэйлор А.Дж.П. Борьба за господство в Европе. М, 1958. с . 47.
4. ЗеаеичА.И. Обострение противоречий между империалистическими державами накануне первой мировой войны. М., 1962.
5. Хвостов В.М. История дипломатии. Т. П. М., 1963.
6. Виноградов К.Б. Боснийский кризис 1908-1909 гг. – пролог первой мировой войны. М., 1964.

Жарылгасынов Каиржан Оспанович

Студент 3 курса исторического факультета

Оренбургского государственного педагогического университета

Научный руководитель: **Гришакова Лариса Валерьевна**

к.и.н., доцент кафедры ВИИМПИиО , ОГПУ

ПРОБЛЕМА ИСЛАМИЗАЦИИ ЕВРОПЫ

Ключевые слова: исламизация Европы, мультикультурализм, глобализация, мигранты.

Keywords: islamization of Europe, multiculturalism, globalization, migrants.

За последние десятилетия многими учеными часто высказывается мнение о том, что Европейские страны могут потерять свою национальную идентичность и религию, в связи с тем, что наблюдается резкий рост эмигрантского населения, который исповедует другую религию и чужд культуре западных стран. В 1993 г. современный политолог С. Хантингтон в американском внешнеполитическом журнале «Форин афферс» опубликовал статью «Столкновение цивилизаций». По мнению политолога, «с окончанием холодной войны подходит к концу и западная фаза развития международной политики. В центр выдвигается взаимодействие между Западом и незападными цивилизациями». [9, с.34] С. Хантингтон выдвигает версию о том, что в современном мире главную опасность для Запада будут представлять исламские государства. Мигрирующая на Запад прежде всего в поисках работы мусульманская молодежь недовольна универсализацией западных ценностей и стремится любой ценой сохранить свои религиозные различия. [10, с.15-16].

Идеи С. Хантингтона вызвали бурные дискуссии в научной среде. Одни ученые (Старченков Г.И., Большакова Н.) и политики (А.Меркель, Н.Саркози) причины конфликтов, происходящих на международной арене видят в столкновении культурно-цивилизационных блоков. В условиях глобализирующегося мира более тесные контакты между мусульманами и представителями Запада заставляют их переосмысливать свою самобытность и характер своего отличия от других, обостряют вопрос об ограничении прав представителей меньшинства в тех странах, большинство жителей которых, относится к другой цивилизации. Другие исследователи не склонны преувеличивать значение религиозной нетерпимости.

В данной статье мы попытаемся проанализировать, насколько обоснованы предположения о том, что через несколько десятилетий весь Западный мир будет исламизирован и утратит свою национальную культуру и религию, в результате иммиграции населения из стран Востока, проповедующего ислам.

Б. Льюис, востоковед, который исследовал миграцию в Европе в течение нескольких десятилетий, и, опираясь на различные источники, в своем труде он описывает методы анкетирования, опросы, также приводит показатели миграции. В монографии, ученый, характеризуя современное миграционное положение мусульман, сравнивает его с мусульманским вторжением в Европу, где благодаря капиталу и притоку дешевой рабочей силы, это вторжение постепенно добивается успеха там,

где потерпели неудачу попытки захвата земель военным путем. Говоря о вторжении, Б. Льюис, высказывает следующее предположение: «В Европе создается мощное и постоянное мусульманское присутствие, которое будет иметь непредсказуемые, но явно масштабные последствия, как для будущего Европы, так и ислама»[4, с.72] .

С чего же началась проблема исламизации стран Европы? Многие исследователи видят причину заселения европейских стран представителями исламского вероисповедания в том, что в результате Второй мировой войны в Европе была (и остается на сегодняшний день) нехватка дешевой рабочей силы. Перед руководителями европейских стран встал вопрос о том, как решить возникшую проблему? В рамках решения данного вопроса они стали проводить политику по привлечению в свою страну дешевой рабочей силы, упрощая визовый режим. В поисках лучшей жизни, миллионы гастарбайтеров, проповедующих ислам отправились на заработки в Европу.

Г.И. Старченков, доктор экономических наук, исследуя процессы трудовой миграции между Востоком и Западом в конце XX в, отмечает, что для привлечения в страну трудовых мигрантов, правительство ФРГ, из-за нехватки трудового резерва в результате Второй Мировой войны, организовывало в Ливии и Турции специальные вербовочные центры. Мигрантам достаточно было предъявить справки об удовлетворительном состоянии здоровья, чтобы стать иностранным рабочим в Германии[6, с.63].

По истечению десятилетий численность мусульман в европейских странах значительно увеличилась. Связано это было как с миграционными процессами, так и с традиционно высокой рождаемостью в мусульманских семьях. При этом по данным полученным социологами Германии на 2010г., каждый четвертый в этой стране, не знает немецкого языка, каждый второй не общается с немцами, многие дети не посещают школ, процент людей получающих высшее образование очень низок [3]. В результате этих процессов, мигранты не только не стараются адаптироваться, но и выдвигают условия правительству ФРГ, где требуют расширения своих прав, выплату социальных льгот, ссылаясь на то, что их доход значительно ниже, чем у немцев, этим же аргументом они оправдывают рост преступности среди мигрантов[13, с.108-109]. Исследователи опасаются, что через пару десятилетий Турция покорит Германию, как албанцы покорили Косово [5, с.146-148]

Новым явлением в европейских странах стало то, что местное население, прежде исповедующее христианство (католицизм, протестантство, англиканство, православие), стали принимать ислам. Как отмечает Г.И. Старченков, что на 2010 год во Франции свыше 400 тысяч коренного населения проповедуют ислам[7, с.61], в Германии по данным Федеральной службы статистики более 700 тысяч этнических немцев приняли ислам в течение последних 10 лет [1] .

По данным, проводимым агентством статистики Германии в 2010 году, по их подсчетам в Европе, приблизительно проживают около 60 млн. мусульман. Интересен факт, когда бывший лидер Ливии М. Каддафи, в 2010 г. будучи с официальным визитом в Италии предложил итальянцам повсеместно переходить в ислам [2].

Сегодня, на Западе почти не осталось ни одного мононационального государства, так как все они ассимилировали с иммигрантами из Африки и Азии, в результате чего стали полиэтничными. В последние годы происходит и процесс не только ассимиляции, но и принятие новой культуры и религии, которую исповеду-

ют «пришлое население». Строятся мечети, разрешено ходить в хиджабах, хотя во Франции запрещено носить хиджаб в учебных и общественных заведениях, создаются «арабские кварталы», где не разрешено появляться европейской женщине без платка. Все это стало результатом политики толерантности европейских стран по отношению к другим нациям и религиям.

Результатом тех бесчинств, которые совершают мигранты, в последние годы стал отказ от данной политики мультикультурализма. Начали отказываться такие страны как Англия, Франция, Германия. Так, канцлер Германии А. Меркель 16 октября 2010 г., в связи с разгоревшимся спором о том, что приезжие мусульмане не учат немецкий язык и не хотят вливаться в немецкое общество, на собрании молодежного актива своей христианско-демократической партии, заявила, что мультикультурализм или просто «Multikulti» не оправдал ожиданий [8].

Во Франции иммигрантское население учинили беспорядки, которые были связаны с тем, что двое молодых людей врезавшись в автомобиль с полицейскими погибли, а в результате иммигранты в знак протеста начали жечь машины, громить магазины и различные здания. На это происшествие отреагировал министр внутренних дел Франции Н.Саркози, который в феврале 2008 года представил программу “Надежда для пригородов”, где он предложил усилить полицейский контроль в мусульманских кварталах (по данным агентства Entertainment Home). Следующий закон, который вступил в силу с октября 2008 года, стал запрет ношения хиджаба в общественных местах что в свою очередь стало поводом нового недовольства иммигрантского населения, который начал беспорядки, направленные на отмену этого закона [12]. В результате всех столкновений с иммигрантским населением Франции, президент Н.Саркози во время эфира на канале TF1 от 11. 02. 2013 г., на вопрос о мультикультурализме, заявил: «Да, это провал. Правда заключается в том, что во всех наших демократиях слишком пекутся об идентичности тех, кто прибывает, и слишком мало – об идентичности принимающей стороны». Результатом стали волнения мусульманского населения, которые стали привычными для Франции.

Отказ от данной политики в отношении мусульманского населения прослеживается и в Швеции. Там, мусульманам согласно всенародному голосованию 2009 г., запретили строительство минаретов при мечетях, аргументируя это тем, что они искажают исторические памятники страны [11].

Таким образом, из всего вышеупомянутого, мы видим, что та политика, которую проводят сегодня европейские лидеры, практически полностью направлена, на то, чтобы не допустить исламизации Европы. Но все те процессы, которые были запущены в 60-е гг. XX в., невозможно обратить, но возможно создать новую программу, которая будет направлена на интеграцию тех мигрантов, которые не адаптировались, а так называемые «арабские кварталы», сделать неотъемлемой частью города, государства, тем самым показав, что их кварталы тоже подчинены законам государства, а не Шариату.

Список литературы:

1. Данные федеральной службы статистики о количестве иностранцев // Федеральное ведомство статистики Германии — [Электронный ресурс.] — Режим доступа — URL: http://www.destatis.de/basis/e/bevoe/bev_tab7.htm

2. Анин Р. «Европа должна остаться христианской»//Независимая газета России, 2010г.15 сентября
3. Большакова Н. «Германия: мигранты турецкого происхождения почти не вовлечены в политическую жизнь» // портал МГИМО 16.08.2013 — [Электронный ресурс.] — Режим доступа — URL: <http://www.mgimo.ru/news/experts/document240923.phtml>
4. Льюис Б. Ислам и Запад. М., 2003. С. 72
5. Сарацин Т. «Германия-самоликвидация», М.,2011г., С.538
6. Старченков Г.И. Трудовые миграции между Востоком и Западом. М., 1997, с.110
7. Старченков Г. И. Бумеранг миграции. — Современная Европа. М., 2011, июль-сентябрь, с. 61.
8. Фридман Г. Германия и Отказ мультикультурализма// Геополитический Ежедельник, 2010г. 19 октября
9. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций? // Полис. 1994. № 1. С. 34.
10. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. М., 2005, с.15-16
11. Чинкова Е., Красников Н., «Швейцария ударила по минаретам» // Комсомольская правда 30 ноября 2009
12. Шевцов О. «Во Франции началась охота на хиджабы» // Известия 2013 г.22 июня
13. Шестакова К. С. Нарастание антимиграционных настроений в Германии. Вопросы истории международных отношений и документоведения: сборник материалов Российской молодёжной научной конференции Томск: Изд-во Томского университета, 2011. с. 108—109.

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОЛІТИЧНУ МОДЕЛЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Часи, які зараз переживає Україна та її народ, безсумнівно, є найскладнішими і гранично критичними за всю її незалежницьку історію. Новітня українська революція Гідності (Євромайдан), окупація частини української території сусідньою державою, яка протягом усіх років існування самостійної України позиціонувала себе як дружня, криваві події на Сході нашої країни стали для мільйонів українських громадян настільки вражаючими і повчальними, що країна на очах «прокидається» і «прозріває», а ще більше гуртується. Мабуть ми стаємо свідками не формального, а справжнього народження української політичної нації, без сумніву, однієї з найважливіших, якщо не ключової з умов побудови власної держави. Названі вище події вміть концентрованим чином оголили усю палітру суспільних проблем, які не вирішувались повною мірою весь період незалежності. Нагальна потреба як фундаментального перезавантаження усієї системи влади, так і всеохоплюючого реформування суспільного організму – ці стрижневі завдання сучасного українського життя не тільки не знімаються вищеназваними явищами, а й багатократно посилюється.

Про реформування владного компонента українського суспільного організму мова іде на протязі усіх років нашої державної незалежності. Як відомо, приймалися дві конституції (1996 р. та 2004 р.), потім відновлювалася перша з них (2010 р.), а внаслідок Євромайдану відновлена дія другої. Зараз ідуть дискусії щодо удосконалення варіанту Основного Закону 2004 року. В процес залучені провідні фахівці України, Венеціанська комісія, лунають найрізноманітніші версії конституційного улаштування. Дозволю і собі висловитися з цього надзвичайного болючого питання.

Насамперед зазначу, що питання конституції, конституційного ладу у будь-якій країні не є питанням довільним. Як зазначав один з перших теоретиків цього феномену, німецький адвокат, публіцист та політичний діяч середини XIX століття Ф. Лассаль, конституція є фактичним відношенням сили, яка існує в кожному суспільстві, суть активно-діюча сила, яка визначає всі закони і правові установи цього суспільства так, що в суттєвих рисах вони не можуть бути іншими, ніж тими, якими вони є. Конституція – це існує в країні фактичне відношення сили [1, с. 12,8].

Висновок Ф. Лассалю є, безсумнівно, принциповим для методології створення і конституції, і конституційного ладу. Тому що говорить про те, що сама конституція є лише політико-правовим документом, який фіксує реальну розстановку, масштаб та характер взаємодії усіх суб'єктів суспільно-політичного життя країни. Звідси випливає, що недіюча зовсім або діюча обмеженим чином конституція країни констатує, що цей документ або проголошує те, чого на даний період добитися неможливо, або те, що давно застаріло. Якщо жодна з новітніх українських конституцій «не працювала» повною мірою, то лише тому, що не виражала саме вказані вище суттєві

ознаки будь-якої конституції. Що в реаліях українського життя періоду незалежності і доводити непотрібно!

Друге методологічне зауваження полягає в тому, що сама конституція країни не вичерпує собою увесь спектр так званого повного перезавантаження влади. Вона є дуже суттєвою, фактично стрижневою частиною проблеми, однак не охоплює усю проблему. Остання вичерпно вирішується лише тоді, коли ми її доводимо до питання про модель політичної системи взагалі. І в цьому контексті ми мусимо говорити про низку вкрай важливих умов, дотримання яких дає можливість адекватно вирішувати питання, яке Україна не вирішила протягом усіх років своєї незалежності.

Як би це, можливо, не до вподоби комусь, але потрібно сказати, що політичне влаштування будь-якої країни (іншими словами – вибір ефективної системи управління суспільством – політичної системи) – це ціла наука. Така сама, як і інші науки. В ній не може бути випадковостей, хоча б завдяки тому, що будь-яка наука зайнята пошуком істини і встановленням сталого зв'язку явищ, тобто закону. Політологія – це така сама наука, як і інші, але вона зайнята відкриттям сталих зв'язків явищ, які відбуваються у політиці, зокрема у формуванні політичної системи суспільства, відкриваючи закони функціонування останньої. Один з таких фундаментальних законів говорить про те, що модель політичного влаштування будь-якої країни має бути адекватною особливостям цієї країни – духовно-ментальним, економічним, історичним, культурно-побутовим, геополітичним та ін. Правильно обрати модель державної влади – значить уникнути в майбутньому багатьох проблем, і навпаки. Докази цього – в історії. Вона свідчить про те, що ті країни, в яких обрана модель політичного розвитку відповідала історичним, духовним, релігійним, національним і т. д. особливостям суспільства, зуміли з найменшими втратами прийти до сучасних стабільних форм політичного життя (Англія, США, Швеція, Норвегія тощо). Ті ж, де такої відповідності не було або вона була недостатньою, не уникнули великих соціальних потрясінь, наприклад, Німеччина, Франція, Росія, певною мірою Іспанія тощо. До прикладу, Франція за майже два століття пережила низку революцій, поки не сформувала П'яту Республіку, з якою стабільно живе останніх кілька десятиліть.

Розуміння вищепоказаного закону політичного влаштування суспільства і його «прикладання» на реалії української політичної дійсності часів незалежності навіює думку про те, що політична модель нашої держави є невідповідною вказаному закону. Про це свідчать багато фактів: від низької ефективності роботи всієї державної влади, включаючи президентську, до дуже тривалого періоду прийняття конституційних засад держави, які до того ж уже не один раз переглядалися. Про міру цієї невідповідності мову не ведемо, однак очевидно, що конституційна система нашої країни не спрягається з реальною дійсністю. Це спостерігається протягом усіх років незалежності.

В цьому контексті варто вирізнити кілька методологічних вимірів. Перший з них, на моє переконання, пролягає у площині психології народу, його ментальності. Адже остання – це душа народу, нації, це те, від чого необхідно робити відлік усіх його прагнень, діянь та звершень. Ось чому сьогодні потрібен серйозний аналіз особливостей української ментальності у контексті модернізації політико-державницької моделі сучасної України. Це – ключова умова ефективного функціонування державної влади у будь-якій демократичній країні, в тому числі і в Україні.

Ця ж умова є об'єктивною підставою адекватного масштабу інституту Президента в політико-державній системі нашої країни. Без дотримання цього методологічного принципу як закону політичного життя говорити про ефективність президентської влади в сучасній Україні дуже складно. Такий висновок набуває, як здається, надзвичайної ваги в реаліях нинішнього українського сьогодні, коли іде фактична війна на Сході країни, коли знову потрібно створювати практично усі правоохоронні та силові елементи держави.

Другий методологічний вимір у контексті вибору ефективного та адекватного політичного влаштування українського суспільства пролягає у площині функціонування внутрішнього механізму політико-державної моделі. І тут фундаментальну роль відіграє механізм взаємодії гілок державної влади. Хочу в цьому смислі нагадати видатну роботу Ш. Л. Монтеск'є «Про дух законів», де він висловлює принципові слова щодо взаємодії гілок державної влади. «Якщо влада законодавча і виконавча, – зазначає французький мислитель, – будуть з'єднані в одній особі або установі, то свободи не буде, оскільки можна побоюватись, що цей монарх або сенат стане створювати тиранічні закони для того, щоб так само тиранічно застосовувати їх. Не буде свободи і в тому випадку, якщо судова влада не відділена від влади законодавчої та виконавчої. Якщо вона з'єднана з законодавчою владою, то життя і свобода громадян виявляться у владі свавілля, бо суддя буде законодавцем. Якщо судова влада з'єднана з виконавчою, то суддя отримує можливість стати гнобителем. Все загинуло б, якби в одній і тій самій особі або установі, зібраній із сановників, із дворян або простих людей, були об'єднані ці три влади: влада створювати закони, влада запроваджувати до виконання постанови загальнодержавного характеру і влада судити злочини або тяжби приватних осіб» [2, с. 141-142].

Спробую стверджувати, що у наведених вище думках Ш. Л. Монтеск'є сформульований методологічний підхід до змісту одного із найважливіших законів як політичної науки, так і особливо політичної практики сучасних демократичних країн – закону поділу влад. Стрижневим у ньому є принцип стримок (стримувань) і противаг, суть якого полягає в тому, що жодна з гілок єдиної та цілісної державної влади не набуває таких повноважень, які б нівелювали повноваження інших гілок. Якщо проаналізувати конституційні засади політико-державної системи України, то стають очевидними деякі диспропорції у взаєминах різних гілок влади. До цього потрібно додати і те, що навіть при збалансованих конституційних засадах, якими можна вважати в цілому Конституцію 1996 року і про яку відгуки як вітчизняних, так і зарубіжних експертів були в основному позитивними, діяльність державної влади не виглядає ефективною.

Тут показано лише два, але дуже важливі і явні виміри, які великою мірою впливають, а по суті визначають ефективність діяльності будь-якої сучасної моделі державної влади. Однак очевидно і те, що список таких вимірів на них не закінчується. На мою думку, вказана проблематика обов'язково має передбачати аналіз культури, зокрема політичної культури українства. Не менш важливим питанням є і методологія формування президентської, як і усієї виконавчої влади в сучасній Україні. Однак при всій очевидності цих проблем, головною залишається одна, яка є визначальною у вирішенні питань конституції та конституційного ладу у будь-якій країні, в тому числі і в Україні. Мова іде про вибір моделі політичного розвитку

(президентської, парламентської чи змішаної) – цієї фундаментальної задачі і умови нормального функціонування цілісної державної влади, де усі її гілки набудуть свого природного призначення. Це завдання, як на мене, Україна ще не розв'язала, а знаходиться лише у пошуках. Змарновано багато часу, можливості втрачаються, а без принципового вирішення цієї проблеми говорити про адекватність владних інституцій у реаліях українського політичного життя дуже важко.

Список використаних джерел

1. Лассаль Ф. Что такое конституция // Сочинения. – Т. 2. – М.: Круг, 1925.
2. Монтескье Ш.-Л. О духе законов / Шарль-Луи Монтескье. // Антология мировой философии: Сборник философских текстов. Т 1. Ч. 2. [сост М. А. Парнюк, В. И. Даниленко]. – К. : УМК ВО, 1991. – 308 с.

SEKCJA 26. PRAWOZNAWSTWO. (ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ)

ПОД- СЕКЦИЯ 1. Административное право. Административный процесс.

УДК – 342.9

ДОСІНЧУК К.Ф.

аспірантка Інституту держави і права
ім.В.М.Корецького НАН України

**ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ
НОТАРІАТУ В УКРАЇНІ**

Ключові слова/ Keywords: правове регулювання/ legal regulation, юридичні гарантії/ legal guarantees, кодифікація/ codification.

В загальній теорії права існує декілька підходів до визначення юридичних гарантій. Зокрема, юридичні гарантії розглядають як: систему юридичних засобів і способів охорони і захисту прав людини і громадянина [1]; правові і організаційно-правові засоби і способи, за допомогою яких забезпечується реалізація та всебічна охорона суб'єктивних прав [2, с. 34]. В даному випадку під правовими засобами розуміють норми права, а під організаційно-правовими – діяльність певних державних органів, громадських організацій та їх посадових осіб. Інші дослідники в зміст поняття «юридичні гарантії» включають правові норми, які визначають специфічні юридичні засоби, реалізацію права, їх охорону та захист у випадку порушення [3, с. 237]. Отже, в загальному вигляді під юридичними гарантіями розглядають закріплені в законодавстві засоби, які безпосередньо забезпечують правомірну реалізацію і охорону (захист) прав, обов'язків та законних інтересів особи.

Таким чином, юридичними гарантіями організації нотаріату в Україні є встановлені в Конституції та законах України правові засоби, які спрямовані на забезпечення організації та функціонування системи нотаріату, його самостійність та ефективність. Зокрема, у законодавстві України визначаються повноваження державних органів та їх посадових осіб у сфері організаційно-правового регулювання діяльності нотаріату. Здійснення цієї функції державою полягає у прийнятті нормативних актів, якими регулюються суспільні відносини у сфері організаційно-правового забезпечення діяльності нотаріату. Насамперед, йдеться про акти Міністерства юстиції України, Головних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в областях, містах Києві та Севастополі, які відповідно до п. 4.62 Положення про Головні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі від 23.06.2011 року здійснюють аналітично-методичне забезпечення нотаріальної діяльності, узагальнюють та регулюють нотаріальну практику, готують для нотаріусів роз'яснення в межах своєї компетенції, забезпечують надання нотаріусам методичної допомоги у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і т. ін.

До основних правових актів, які визначають засади організації та діяльності нотаріату в Україні, залежно від їх юридичної сили, відносять:

1) Конституцію України, яка є Основним Законом та має вирішальне значення у встановленні принципів правового забезпечення організації та діяльності нотаріату в Україні;

2) Закони України, як форма волевиявлення народу, що закріплюють і регулюють найважливіші аспекти організації та діяльності нотаріату. До них, зокрема, належать: Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 № 3425-XII; Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 18.05.2010 № 2258-V; Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 01.07.2004 року та ін.

Окрім того, серед актів, які регулюють окремі питання організації та діяльності нотаріату є Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Земельний кодекс України та ін.

3) Постанови Кабінету Міністрів України, зокрема, Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 №923 «Про затвердження Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату»; Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.1998 № 639 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися архівними установами, що утримуються за рахунок бюджетних коштів».

4) Накази Міністерства юстиції України, які є найбільш чисельними у сфері нотаріату. До основоположних належать: Наказ Міністерства юстиції України від 24.12.2008 № 2260/5 «Про затвердження Порядку перевірки організації нотаріальної діяльності державних і приватних нотаріусів та виконання ними правил нотаріального діловодства»; Наказ Міністерства юстиції України від 27.02.2009 N 363/5 «Про забезпечення належної організації діяльності державних нотаріальних контор»; Наказ Міністерства юстиції України від 18.05.2009 № 870/5 «Про затвердження Положення про державний нотаріальний архів»; Наказ Міністерства юстиції України від 04.11.2009 № 2053/5 «Про організаційні заходи з постачання, зберігання, обігу, обліку спеціальних бланків нотаріальних документів і звітності про їх використання»; Наказ Міністерства юстиції України від 21.12.2009 №2513/5 «Про затвердження Примірної номенклатури справ державного нотаріального архіву»; Наказ Міністерства юстиції України від 24.12.2010 № 3290/5 «Про затвердження Концепції реформування органів нотаріату в Україні»; Наказ Міністерства юстиції України від 22.12.2010 № 3253/5 «Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства»; Наказ Міністерстві юстиції України від 22.03.2011 № 871/5 «Про затвердження Положення про порядок реєстрації приватної нотаріальної діяльності та заміщення приватного нотаріуса»; Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5 «Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України»; Наказ Міністерства юстиції України від 18.04.2013 № 656/5 «Про затвердження Правил роботи архівних установ України» та ін.

Таким чином, можна зробити висновок, що юридичними гарантіями організації та діяльності нотаріату в Україні є нормативно-правові акти, основна частина яких є акти Міністерства юстиції України – накази. Як свідчить практика, наявність великого масиву нормативно-правових актів, більшість з яких є підзаконними нормативно-правовими актами, які регулюють відносини у сфері нотаріату, зумовлюють труднощі у їх застосуванні. Законодавець такі проблеми намагається вирішити як шляхом внесення певних змін до існуючих нормативно-правових актів, так і спробами прийняття нового Закону України «Про нотаріат». В даному випадку ми погоджуємося з думкою Н. В. Ільєвої, яка зазначає, що у секторі реєстрації зако-

нопроектів Верховної Ради України було зареєстровано декілька проектів закону «Про внесення змін до Закону України «Про нотаріат». На жаль, їхня кількість сама по собі, так само як і зміст, свідчать скоріше про розгубленість законодавця і відсутність зрозумілих підходів до визначення правового характеру та сутності нотаріальної діяльності, аніж про плідну законодавчу роботу в цій сфері [4, с. 27]. На нашу думку, існує необхідність у їх систематизації та прийнятті консолідованого акту, який охопив би всі важливі аспекти організації та діяльності нотаріату в Україні. В даному випадку йдеться про кодифікований нормативний акт у сфері нотаріату.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Теория государства и права: Курс лекций / Под. ред. Н.И. Матузова и А. В. Малько. – 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юристъ, 2001.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bookre.org/reader?file=529297>
2. Бородін І. Права та свободи громадян, їх класифікація, гарантії реалізації // Право України. – 2001. – № 12. – С. 32-34
3. Патюлин В. А. Государство и личность в СССР (правовые аспекты взаимоотношений).- М.: Наука, 1974. –
4. Ільева Н. В. Основні напрямки розвитку правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні. – Юрист України. – № 3 (16) 2011. – С. 27- 31

ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНОЙ СЛУЖБЫ

Ключевые слова/ Keywords

Правоохранительная служба/ law-enforcement service, принципы/ principles, полиция/ police, законность/ legality.

В соответствии со ст. 7 ФЗ «О системе государственной службы Российской Федерации» правоохранительная служба – вид федеральной государственной службы, представляющей собой профессиональную служебную деятельность граждан на должностях правоохранительной службы в государственных органах, службах и учреждениях, осуществляющих функции по обеспечению безопасности, законности и правопорядка, по борьбе с преступностью, по защите прав и свобод человека и гражданина. Таким гражданам присваиваются специальные звания и классные чины [1, с. 49].

Определение правоохранительной службы как вида федеральной государственной службы, согласно ст. 19 Закона применяется со дня вступления в силу Федерального закона «О системе государственной службы». Однако в формировании законодательной базы о правоохранительной службе оно играет ключевую роль и служит правовым ориентиром регулирования соответствующих служебных отношений.

Таким образом, в российском служебном праве сложилась уникальная ситуация – не имеющая юридической силы дефиниция выстраивает институт правоохранительной службы при отсутствии единого базового перечня органов, в которых она осуществляется [2, с. 14].

Функционирование такого значимого института служебного права, как институт правоохранительной службы, основано на принципах построения и функционирования системы государственной службы, закрепленных в ст. 3 данного Закона: это федерализм, законность; приоритет прав и свобод человека и гражданина, их непосредственное действие, обязательность их признания, соблюдения и защиты; равный доступ граждан к государственной службе; единство правовых и организационных основ государственной службы; взаимосвязь государственной службы и муниципальной службы; открытость государственной службы и ее доступность общественному контролю, объективное информирование общества о деятельности государственных служащих; профессионализм и компетентность государственных служащих; защита государственных служащих от неправомерного вмешательства в их профессиональную служебную деятельность как государственных органов и должностных лиц, так и физических и юридических лиц. При этом ч. 2 данной статьи допускает возможность применения других принципов при условии, что они будут установлены федеральным законом о соответствующем виде службы с учетом особенностей вида службы.

Такая возможность законодателем реализована, однако при этом можно отметить отсутствие единого подхода и в отношении содержания, и в отношении способа изложения принципов осуществления служебной деятельности для сотрудников различных правоохранительных органов.

Например, в Федеральном законе от 7 февраля 2011 г. «О полиции» [3, с. 18] семь принципов деятельности полиции закреплены в отдельной главе, каждому принципупосвящена отдельная статья. Принципы сформулированы достаточно конкретно – соблюдение и уважение прав и свобод человека и гражданина, законность, беспристрастность, открытость и публичность, общественное доверие и поддержка граждан, взаимодействие и сотрудничество, использование достижений науки и техники, современных технологий и информационных систем.

В Федеральном законе от 30 ноября 2011 г. «О службе в органах внутренних дел Российской Федерации и внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации» [4, с. 5] используется иная юридическая техника – законодатель отсылает к основополагающим принципам Федерального закона «О системе государственной службы Российской Федерации», формулирует три иных принципа и затем определяет, что данные принципы реализуются при соблюдении определенных положений. Такой способ изложения принципов усложняет их восприятие и никоим образом не обеспечивает однозначность их понимания.

Анализ норм, определяющих назначение, содержание и принципы правоохранительной службы в системе государственной службы РФ, позволяет отметить следующие проблемы правового регулирования:

– отсутствует законодательно установленный перечень государственных органов, в которых осуществляется правоохранительная служба; такой перечень можно установить косвенно, из толкования ряда нормативных актов, определяющих функции данных органов и особенности прохождения в них службы;

– основополагающим началам – принципам осуществления правоохранительной службы – законодатель не уделил должного внимания, сформулировав их в разных законах в отсутствие единого подхода и с использованием различных приемов юридической техники, что существенно снижает эффективность правового регулирования отношений в сфере правоохранительной службы; для ряда правоохранительных органов такие принципы вообще не определены, поэтому они должны руководствоваться в своей деятельности только общими принципами государственной службы, закрепленными в Законе.

Унификация принципов служебной деятельности для правоохранительных органов имеет особое значение, поскольку это основополагающие начала, формирующие единые подходы к нормативному регулированию деятельности различных видов правоохранительных органов.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Буянов И.В. Понятие и сущность российской государственной правоохранительной службы // Административное право и процесс. 2011. № 11. – С. 49 – 51.
2. Соколова О.С. Объекты унификации норм законодательства о правоохранительной службе // Административное и муниципальное право. 2013. № 8. – С. 14 – 20.

3. Федеральный закон от 07.02.2011 № 3-ФЗ (ред. от 03.02.2014) «О полиции» // Российская газета. № 25. 2011.
4. Федеральный закон от 30.11.2011 № 342-ФЗ (ред. от 25.11.2013, с изм. от 21.03.2014) «О службе в органах внутренних дел Российской Федерации и внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации» // Российская газета. № 275. 2011

Сарсембаев А.С.

Омская юридическая академия

ПРОБЛЕМЫ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ПУБЛИЧНОГО ДОГОВОРА ПЕРЕВОЗКИ ПАССАЖИРОВ В МАРШРУТНОМ ТАКСИ

Ключевые слова/keywords: договор перевозки/the contract of carriage, пассажир/the passenger, перевозчик/the carrier, маршрутное такси/taxi, билет/ticket.

В настоящее время большинством пассажиров в пределах городских округов широко используется маршрутное такси. Перевозчиками – владельцами транспортных средств, работающих в режиме маршрутного такси – выступают коммерческие юридические лица и индивидуальные предприниматели, которым для осуществления данной деятельности Федеральной службой по надзору в сфере транспорта предоставляются лицензии, дающие право осуществлять перевозки пассажиров [4].

Пункт 2 ст. 789 ГК РФ признает публичным договором договор перевозки транспортом общего пользования. Единственным документом, подтверждающим факт заключения договора перевозки с перевозчиком является билет, поскольку согласно п. 2 ст. 786 ГК РФ и ч. 1 ст. 20 Федерального закона №259-ФЗ [7] заключение договора перевозки пассажира удостоверяется билетом. Далеко не все водители маршрутных такси при предоставлении своих транспортных услуг в ответ на оплату проезда выдают билет, порой и пассажиры, сядящие в маршрутное такси, после оплаты проезда не требуют ее подтверждения выдачей билета соответствующего образца по уже сложившейся привычке, положившись на добросовестность и честность водителя маршрутного такси. Таким образом, пассажир, оплатив за проезд и не получив в ответ билет установленного образца, подтверждающий оплату услуги, считается не заключившим договор перевозки.

Согласно ч. 5 ст. 20 Федерального закона №259-ФЗ [7] в случае невозможности осуществить перевозку пассажира предоставленным транспортным средством в связи с его неисправностью, аварией, другими аналогичными причинами пассажир имеет право воспользоваться выданными билетом в другом транспортном средстве, предо-

ставление которого обязан обеспечить перевозчик. В случае если перевозчику не удалось обеспечить последнее, то на нем лежит обязанность вернуть денежные средства, уплаченные за проезд. Следовательно, перевозчик может отказаться возмещать стоимость проезда не имеющему билета установленного образца пассажиру, мотивируя тем, что последний не заключал с ним договор перевозки, поскольку отсутствует этому подтверждение, и переданные перевозчику в счет оплаты проезда денежные средства возвратить будет невозможно. Практика показывает, что имеют место моменты, когда пассажиру при посадке в маршрутное такси и передаче оплаты за проезд перевозчик отказывает в ответной выдаче билета установленного образца [3].

При таких условиях пассажир вследствие причинения ему вреда при перевозке в маршрутном такси по вине перевозчика не сможет доказать факт причинения ему вреда именно при перевозке в данном транспортном средстве, поскольку отсутствие у пассажира билета свидетельствует о незаключении договора перевозки. Стало быть, перевозчик и его страховая организация будут иметь возможность уйти от компенсации причиненного вреда пострадавшему пассажиру.

Так непредоставление билета пассажирам в подтверждение оплаты за проезд, к примеру, было отражено в решении Одинцовского городского суда Московской области по гражданскому делу №2-7524/2011 [6], которым было установлено, что ответчик (перевозчик), взимая с каждого пассажира фиксированную плату за проезд, не выдавал в подтверждение оплаты билетов установленного образца, что явилось поводом обращения прокурора в суд.

Установленный решением Вяземского районного суда Смоленской области от 22 марта 2011 года по гражданскому делу №2-341/2011 [5] факт самоуправного определения водителем маршрутного такси (ответчиком) платы за проезд и выдачи пассажирам от имени индивидуального предпринимателя недействительных билетов подтверждает наличие возможности не только незаконно и самовольно устанавливать тариф на проезд в маршрутном такси, но и неправомерно изготавливать и распространять недействительные билеты.

В конечном счете, перевозчик, не удостоверив выдчей билетов оплату пассажирами проезда, нарушает не только нормы действующего законодательства, регулирующие отношения в сфере перевозки пассажиров, но и фактически лишает пассажиров возможности реализовать предоставленную им законодательством гарантию компенсации перевозчиком причиненного вреда в процессе предоставления транспортной услуги.

В настоящий момент КоАП РФ устанавливает административную ответственность легковых такси за нарушение ими правил перевозок пассажиров и багажа, а также ответственность перевозчиков по заказу, не предусматривая ответственность для маршрутных такси за нарушение ими правил перевозок пассажиров. Невыдача пассажиру кассового чека или квитанции в форме бланка строгой отчетности, предусмотренных соответствующими правилами и подтверждающих оплату пользования легковым такси влечет наложение административного штрафа на его водителя [2]. Однако невыдача пассажирам билета водителем маршрутного такси, основываясь на положениях законодательства об административных правонарушениях, не является таковым, поскольку за это деяние ни КоАПом РФ, ни КоАПом Омской области не установлена административная ответственность, не взирая на то, что администра-

тивно наказуемые действия водителя легкового такси по своей природе абсолютно аналогичны поведению водителя маршрутного такси. Так ч. 3 ст. 24.2 КоАП Омской области устанавливает административное наказание за отсутствие в транспортном средстве, осуществляющем регулярные перевозки пассажиров в городском сообществе, необходимой информации, подтверждающей законность осуществления им регулярных перевозок пассажиров [1], никак не затрагивая вопрос об обязанности перевозчика подтверждать оплату за проезд проездными билетами.

Подводя итог, следует сделать вывод о том, что в данное время реализация обязанности, возложенной на перевозчика гражданским законодательством, подтверждать оплату проезда выдачей пассажирам билетов установленного образца не обеспечена соответствующей мерой государственного принуждения. В таких условиях целесообразней и логичней следовало бы установить административную ответственность за невыдачу водителем транспортного средства, осуществляющего регулярные перевозки пассажиров, (т.е. маршрутного такси в том числе) билетов установленного образца, подтверждающих факт оплаты пассажира за проезд.

Литература:

1. Кодекс Омской области об административных правонарушениях от 24.07.2006 г. №770-ОЗ: [Электронный ресурс] // URL: <http://docs.cntd.ru/document/943020578>. (Дата обращения: 15.03.2014).
2. Кодекс Российской Федерации об административных правонарушениях от 30.12.2001 г. №195-ФЗ. Статья 11.14.1 // Рос. газ., 2001, №256.
3. «Маршрутные такси – группа риска №1»: [Электронный ресурс] // URL: <http://times-of-year.livejournal.com/8636.html>. (Дата обращения: 09.03.2014).
4. Постановление Правительства РФ от 02.04.2012 г. №280 «Об утверждении Положения о лицензировании перевозок пассажиров автомобильным транспортом, оборудованным для перевозок более 8 человек (за исключением случая, если указанная деятельность осуществляется по заказам либо для собственных нужд юридического лица или индивидуального предпринимателя)» // СЗ РФ, 2012, №15, ст. 1793.
5. Решение Вяземского районного суда Смоленской области от 22 марта 2011 года по гражданскому делу №2-341/2011 по иску Вяземского межрайонного прокурора Смоленской области в интересах неопределенного круга лиц к индивидуальному предпринимателю М.М. Данилову о признании действий незаконными, обязанности совершить определенные действия: [Электронный ресурс] // URL: <http://www.gcourts.ru/case/1560940>. (Дата обращения: 09.03.2014).
6. Решение Одинцовского городского суда Московской области по гражданскому делу №2-7524/2011 по иску прокурора города Одинцово Московской области в интересах неопределенного круга лиц к ООО «Стрела» о признании организации перевозок незаконной и прекращении регулярной организации перевозок по маршруту: [Электронный ресурс] // URL: <http://www.gcourts.ru/case/3389111>. (Дата обращения: 09.03.2014).
7. Федеральный закон от 08.11.2007 г. №259-ФЗ «Устав автомобильного транспорта и городского наземного электрического транспорта» // СЗ РФ, 2007, №46, ст. 5555.

Кухалашвили Д. К.

Ассоциированный профессор, доктор
исторических наук.

Полицейская академия
министерство внутренних дел Грузии.

РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Разведывательную деятельность в отношении друг друга государства осуществляли еще до нашей эры. Вместе с другими важными обстоятельствами с правильной успешной разведывательной деятельностью связаны развитие и распространение влияния процессов развития государства. На современном этапе в развитых странах в разных колледжах и высших учебных заведениях большое значение придается изучению истории разведывательной деятельности. В Лондонском Королевском колледже с точки зрения разведки и национальной безопасности читается курс «История разведки современной Британии»[1].

Сегодня разные авторы по разному объясняют понятие разведывательной деятельности. По определению Т. Эндзеладзе «деятельность служб внешней разведки значимой частью представляет собой противозаконное действие. Это специальная форма политической, экономической, психологической борьбы, направленной для организации и осуществления скрытых или открытых акций против разведываемого государства с использованием специальных сил, средств и методов.»[2, с.5] По определению Э. Кодуа и других, «Разведка – одна из сфер деятельности государства, которая предусматривает сбор информации о возможностях и намерениях других действующих лиц международной политики».[3] По определению С. Ожегова и Н. Шведова, «разведка – это организация, ведающая специальным изучением экономической и политической жизни других стран, их военного потенциала. По определению всемирного словаря английского языка, «разведка, то же шпионаж, означает постоянное использование агентов с целью добычи тайной информации с целью раскрытия военных, политических секретов.»[4]

Таким образом, разведывательная деятельность – это процесс информационной, оперативной деятельности, во время которой происходит сбор информации, её аналитическая обработка, своевременное выявление возможных опасностей, оценка, правильное планирование профилактических мероприятий.

Исходя из анализа истории разведывательной деятельности можно утверждать, что разведывательная деятельность – это организованный при помощи человеческих и технических ресурсов информационно-оперативный процесс, который осуществляется, с точки зрения национальной безопасности, с целью своевременного выявления, искоренения вероятных целей и возможностей противника (конкурента), и аналитической обработки данных. На современном этапе, все государства мира с учетом целей, задач, финансовых ресурсов осуществляют разведывательную деятельность, что жестко регламентировано соответствующим законодательством.

Разведывательная деятельность во всех государствах регулируется соответствующим законодательством (в США законом «О национальной безопасности» (1947 г.) [5], в Российской Федерации федеральным законом «О внешней разведке» (№2937.01.11.1983) [6], в Турецкой Республике законом «О государственной информационной службе и Национальной информационной (разведывательной) организации» ((№2937.01.11.1983) [7], в Польше законом «Об агентстве внутренней безопасности и агентстве внешней разведки» [8], также «О военной контрразведке и военной разведке», в Украине законом «Об органах разведки Украины» [9] и «О службе внешней разведки» [10], и т.д.).

О значении разведывательной деятельности говорят масштабы финансового обеспечения разведывательных служб, что напрямую связано с новой агентурной сетью, оснащением новыми технологиями и, соответственно, высоким уровнем национальной безопасности. К 2010 году в США финансирование 15 разведывательных служб составляло 53,1 миллиарда долларов, а в 2011 году – 54,6 миллиарда долларов. [11] В 2014-2015 гг. Правительство Канады планирует рост бюджета Управления по безопасности связи страны со 444 миллионов долларов до 829 миллионов долларов. [12] К 2013 году в Великобритании из-за финансового кризиса стало необходимым сокращение бюджета на 17 миллиардов долларов. На этом фоне бюджет разведывательных служб (служба безопасности, служба секретной разведки, центр государственных коммуникаций) [13] Великобритании возрос на 3%.

Учитывая анализ истории разведывательной деятельности, на современном этапе различают стратегический, политический, военный, экономический типы разведки, основными целями которых являются:

- оценка экономического, военного, военно-научно-технического потенциала;
- планирование обеспечения диверсий на экономический, военный, военно-научно-технический потенциал;
- осуществление диверсий на экономический, военный, военно-научно-технический потенциал;
- насильственное разрушение конституционных структур.

Разведывательная деятельность служит решению конкретных задач, конкретным целям, для достижения которых необходимо наличие важных средств. Она всегда рассчитана на эффективный результат.

Средства разведывательной деятельности представляет политическая, экономическая, психологическая борьба, которая осуществляется тайными или открытыми действиями.

Цель разведывательной деятельности – осуществление контроля над разведываемой страной, достижение которого возможно при захвате политических, экономических рычагов.

Качество разведывательного контроля напрямую связано с масштабом проникновения.

Для достижения разведывательного контроля разведывающее государство в стране-объекте создает условия:

- для посягательства на экономический и военный потенциал;
- для дестабилизации политической и экономической жизни.

Для достижения цели разведывательные службы вызывают:

- массовые беспорядки;
- инспирирование разрушения конституционного уклада, территориальной целостности, других разрушающих процессов.

Исполнение целей разведывательной деятельности с точки зрения качества оценивается по результату, что в первую очередь связано с оперативно-информационным, а затем оперативно-операционным обеспечением.

Результат разведывательной деятельности, признаки перспектив её развития:

- национальный и этнический разлад, сепаратизм;
- конфликт между исполнительной и законодательной властью;
- создание неудовлетворительного мнения о руководстве страны и существующем в стране положении;
- конфликты между политическими партиями;
- специальное обилие политических партий и религиозных сект;
- сокращение и расширение масштабов международно-экономических, научно-технических, образовательных связей.

Правильное обеспечение разведывательной деятельности, в том числе информационного процесса, связано со сведениями:

- о соответствии;
- о значимости и ценности;
- о степени недоступности секретной информации о противнике;
- о своевременности;
- о полноте информации;
- о достоверности.

Все эти шесть условий можно считать основными характеристиками разведывательной информации, которые определяют результат оперативно-операционных действий.

Различают открытые и скрытые средства получения разведывательной информации.

Открытые средства:

- массмедиа;
- дипломатические отношения, наблюдения над различными естественными или общественными процессами, явлениями или объектами.

Скрытые средства:

- агентурный аппарат;
- технические средства, с помощью которых возможен доступ к уголовно-правовой, административно-правовой, оперативной, технической ограниченной информации.

С учетом этих показателей, над добычей разведывательной информации работает группа, которую можно назвать основной группой по обеспечению разведывательной деятельности. Она состоит из разведчика, аналитика и руководителя. У каждого ключевая особенность, так что, независимо от уровня, они остаются в категории оперативных сотрудников.

Главное условие деятельности всех членов основной группы, основного источника информации – агента – исключение искажения оценки разведанных фактов и

событий, поскольку его допущение часто приводит к неудовлетворительно-вредным итогам в принятии и осуществлении правительством государства политическо-экономических, военных решений.

Успех деятельности основной группы определяет правильная аналитика, что связано со своевременным получением полной разведывательной информации.

На современном этапе в развитых странах большое внимание уделяется подготовке высококвалифицированных аналитиков, что напрямую связано с развитием информационных, телекоммуникационных технологий.

В США с этой позиции выделяют четыре приоритетных направления:

- «обработка механизмов поисковых средств открытыми и скрытыми методами в сети Интернет;
- с целью информационной безопасности, обеспечение защиты находящихся в использовании дружественными разведками компьютерных систем, путем контроля над использованием информационных материалов и выявления несанкционированных проникновений ;
- обеспечение программной обработки в автоматическом режиме различного вида анализа для открытых информационных источников;
- образование для центрального разведывательного управления информационно-технологической инфраструктуры для оперативного распределения информации по функциональным, географическим отделениям.».[14, с. 4-5]

В истории политических, военных, экономических взаимоотношений государств столетиями утверждён термин о «стратегическом партнёрстве», который в отношениях между странами закреплён различного вида подписанными договорами.

США и Великобритания десятилетиями сотрудничают в военно-промышленной сфере (Британское агентство передовых военных исследований в сентябре 2004 года приобрело два американских оборонных актива (Foster_Miller (стоимостью 263 миллиона долларов) Inc.(стоимостью 130 миллионов долларов). [15, с.79]

Между Российской Федерацией и Федеративной Республикой Германии подписаны договоры «О культурном сотрудничестве» (16.12.1992)[16], «О стратегическом партнёрстве в сферах образования, научных исследований, инноваций» (16.07.2009)[17].

В 2013 году Франция и Российская Федерация подписали около десятка договоров о взаимосотрудничестве (Сотрудничество в области атомной энергетики), Российский фонд прямых инвестиций и французский банк «Депозитарно-сохранная касса» подписали «Соглашение об основных условиях функционирования инвестиционного фонда», договор «О научном сотрудничестве» и др.)[18]

Среди договоров о стратегическом партнёрстве между Израилем и США выделяется подписанное в 1985 году «Соглашение в связи со свободной торговлей». По этому договору к 2005 году импорт товаров из Израиля в США составил 23,8 миллиарда долларов, а экспорт США в Израиль 27,1 составил миллиардов долларов.[19]

Содержание этого договора должно исключать вредоносные действия со стороны подписывающих договор государств, поскольку у них совпадают стратегические интересы.

Если учесть, что разведка связывается с вредоносной деятельностью, то государства, подписывающие договоры о взаимосотрудничестве, не должны вести раз-

ведывательную деятельность против друг друга.

Это мнение опровергает данная схема, которая отражает организацию по территориальному принципу разведывательной, т.е. вредоносной, разрушающей деятельности со стороны государства. На этой схеме [20, с.200-201-204-206] 21 вышеперечисленные государства, подписавшие договоры о сотрудничестве (в том числе, стратегическом), осуществляют друг против друга разведывательную (вредоносную) деятельность.

Секретная Разведывательная Служба Великобритании (SIS, MI-6): Директорат контролеров операций и его региональные отделения [Западная Европа, Восточная Европа и СНГ, Страны полусферы Запада, Страны полусферы Запада, Страны Дальнего Востока, Страны Ближнего Востока, Страны Африки];

Генеральная Дирекция Внешней Безопасности Франции (DGSE): [Страны Восточной Европы и СНГ Страны Западной Европы и США, Страны Северной Африки, Страны Ближнего и Дальнего Востока, Страны Черной Африки];

Центральный Институт разведки и специальных целей Израиля: [Страны Средиземноморского региона и Б. Востока, Страны С. Америки, Страны Ю. Америки, Страны Ц. Америки, Страны Вост. Европы И СНГ, Страны Европы, Страны Азии и Океании, Страны Африки]

Сегменты структур служб РФ, обеспечивающих разведывательный контроль: [Российская служба военной разведки, Главное Разведывательное Управление (ГРУ) ["Страны Европы" (I управление), Северная и Южная Америка, Англия, Австралия, Новая Зеландия (II управление) "Страны Азии" (III управление) "Страны Африки" (IV управление), "НАТО" (VII управление)].

Выходит, что разведывательную деятельность осуществляют все государства. В разведывательных взаимоотношениях между государствами, действия между государствами протекают в ранге подвергающихся разведке государств, стратегического партнерства, спутника. Социально-политическая, военно-экономическая ситуация государства может быть связана с изменениями ранга (роли)

Таким образом, можно сделать следующие выводы:

–Разведывательная деятельность – это процесс разведывательной оперативно-операционной деятельности, служащий для информационного обеспечения, который осуществляется в отношении подчиненного государства в соответствующих целях в соответствии с видами разведки, в условиях задач, решаемых посредством способов разведывательной борьбы, которые соответствующим проникновением, контролем служат обеспечению непрерывности процесса.

–Все государства (в том числе имеющие статус стратегического партнера) осуществляют разведывательные действия, предусматривая финансовые, оперативные возможности, цели.

–Различают политический, экономический, стратегический, военный виды разведки, также политическую, экономическую, психологическую формы борьбы для обеспечения соответствующего воздействия, контроля.

–Главную цель разведывательной деятельности представляет захват политических и экономических рычагов в государстве, где производится разведка. В этом направлении наиболее эффективны следующие действия: дестабилизация политической и экономической жизни, что достигается посягательством экономического,

военного, научно-технического потенциала. Для этой цели используются массовые беспорядки, инспирирование процессов разрушения территориальной целостности, которые могут увенчаться силовым разрушением конституционного уклада.

–Одним из условий успешного осуществления разведывательной деятельности является владение доступом к соответствующей, важной, достойной, своевременной, правдивой, полной, секретной, обеспеченной высоким качеством оперативной информацией о противнике.

Литература:

1. Michael S Goodman. So you want to work in... the intelligence services. www.guardian.co.uk;
2. Т.Эндзеладзе. Служба внешней разведки, Тбилиси. 2007;
3. Э.Кодуа и другие. Словарь-справочник социологических и политических терминов. Тбилиси. 2004;
4. World English Dictionary. <http://reference.com>;
5. NATIONAL SECURITY ACT OF 1947. (Chapter 343; 61 Stat. 496; approved July 26, 1947) www.intelligence.senate.gov/nsaact1947.pdf;
6. РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ. Федеральный закон "О внешней разведке." 10 января 1996 года № 5-ФЗ. http://svr.gov.ru/svr_today/doc02.htm;
7. МІТ (Milli Istihbarat Teskilati). <http://allturkey.narod.ru/mit.htm>;
8. USTAWA z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczestwa Wewnkrznego oraz Agencji Wywiadu. (Dz. U. z dnia 14 czerwca 2002 r.). <http://bip.abw.gov.pl/ftp/upload/ustawa.pdf>;
9. ЗАКОН УКРАЇНИ Про розвідувальні органи України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), м.Київ, 22 березня 2001 року N2331-III. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2331-14>;
10. ЗАКОН УКРАЇНИ Про Службу зовнішньої розвідки України { Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 8, ст.94}. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3160-15> ;
11. Бюджет 15 разведок США составил 54,6 миллиарда долларов. 28.10.2011. www.vesti.ru/doc.html?id=614516
12. Власти Канады приняли решение увеличить практически в два раза бюджет Управления по безопасности связи страны на 2014-2015 годы, сообщает канадская газета. http://rus.ruvr.ru/news/2014_02_28/Bjudzhet-služhbi-radiotekhnicheskoj-razvedki-Kanadi-viros-pochti-vdvoe-0212/;
13. Теса Арсилья. Великобритания наращивает финансирование разведки на фоне общего сокращения бюджета. <http://rt-russian.livejournal.com/2079886.html>;
14. Доклад председателя совета по национальной разведывательной информации США. Специальный выпуск №3. Институт СВР России. Москва 2001;
15. Максим Минаев. АМЕРИКАНО_БРИТАНСКОЕ ОБОРОННОЕ ПАРТНЕРСТВО В ПЕРВОЙ ДЕКАДЕ XXI ВЕКА. [`QinetiQ's acquisitions of US_based Foster_Miller and that of Westar both get the regulatory «green light». QinetiQ News Centre. 09.10.2004, www.qinetiq.com/home/newsroom/news_releases_homepage/2004/4th_quarter/ratification.html. 2009 г.).]. www.pircenter.org/media/content/files/0/13407255190.pdf;

16. Соглашение между Правительством ФРГ и Правительством Российской Федерации о культурном сотрудничестве от 16.12.1992. www.germania.diplo.de/contentblob/3755046/Daten/450744/1992_abkommenkultur.pdf;
17. Gemeinsame Erklärung über die strategische Partnerschaft auf dem Gebiet der Bildung, Forschung und Innovation zwischen der Bundesrepublik Deutschland Und der Russischen Föderation. www.germania.diplo.de/contentblob/3755036/Daten/2161161/2009abkommenwtz.pdf;
18. Россия и Франция подписали 10 документов о сотрудничестве. 01.11.2013 www.rbc.ru/rbcfreenews/20131101153731.shtml;
19. А.А.Щербакова. Военно-техническое сотрудничество между Израилем и США. Институт Ближнего Востока. www.iimes.ru/rus/stat/2011/09-08-11a.htm;
20. Т.Эндзеладзе «Служба внешней разведки», Тбилиси, 2007;

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ КАК СПЕЦИФИЧЕСКИЙ ЭЛЕМЕНТ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

Ключевые слова / Keywords: гражданское общество / civil society, местное самоуправление / local government, государство / state, народ / nation.

Конституция РФ содержит в себе специальную главу о местном самоуправлении, которая состоит из четырех статей (ст.ст. 130-133). Местное самоуправление является элементом гражданского общества и находится в тесной взаимосвязи, поскольку становление одного служит условием становления и развития другого.

Тем самым местное самоуправление выступает не только в качестве элемента гражданского общества, но и представляет собой один из важнейших факторов развития последнего. А учитывая, что «местное самоуправление олицетворяет собой пограничное явление между государством и обществом, соединяющее их между собой», можно с полным правом, говоря о местном самоуправлении как о специфическом элементе гражданского общества, выделять и подчеркивать эту специфику настолько, насколько возможно выделение местного самоуправления в общей системе «государство – гражданское общество» в качестве третьей стороны или третьей вершины «драматического треугольника» [1].

Специфичность местного самоуправления в том, что оно наиболее полно характеризует сложную и противоречивую совокупность всех взаимоотношений государства, гражданского общества и местного самоуправления. Можно рассматривать под гражданским обществом сферу общества, которая представлена самоуправлением индивидов и добровольно сформировавшимися ассоциациями и организациями граждан, способными защитить себя от прямого вмешательства и произвольной регламентации со стороны государственной власти.

Следует отметить, что спектр представлений о гражданском обществе достаточно широк, и все же можно определить наиболее общие черты этого понятия. К ним относится высокий уровень развития индивида и развитая социальная инфраструктура, правовые отношения и добровольность организаций, демократия и гласность и другие.

Как отмечает Н.С. Бондарь гражданское общество представляет собой общество, способное самостоятельно, без вмешательства государства, осуществлять определенные функции в тех или иных сферах общественной жизни, структура гражданского общества представляет собой систему относительно независимых от государства институтов и отношений, которые обеспечивают условия для свободного развития личности, удовлетворения частных интересов и потребностей индивидов и коллективов, развития местного самоуправления [2].

Значение местного самоуправления в жизни государства в современных условиях далеко не исчерпывается управленческими функциями. Выступая в роли наиболее важного связующего звена между гражданским обществом и государством, оно является неотъемлемой сущностной характеристикой демократического общества. Являясь той оптимальной точкой, где сходятся интересы местных сообществ, отдельного гражданина, государства, политических партий, групп интересов, местное самоуправление обладает огромными потенциальными возможностями гармонизации взаимоотношений между ними, укрепления различного рода социальных связей.

Участвуя в муниципальных выборах, местных референдумах, голосованиях по отзыву депутата, опросах населения, направляя обращения в органы и к должностным лицам местного самоуправления, граждане выражают свою индивидуальную позицию относительно вопросов местного значения.

Местное самоуправление обладает общественно-гражданскими началами. Следовательно, эффективность его функционирования зависит от деятельности структур гражданского общества и реализуется на практике через непосредственные формы волеизъявления народа: референдумы, публичные слушания, собрания, сходы граждан, правотворческую инициативу и другие.

Нормы, устанавливающие формы участия населения в решении вопросов местного значения, предусматривают, что помимо населения в решении вопросов местного значения участвуют и другие субъекты (органы, должностные лица местного самоуправления).

Кроме того, одним из наиболее действенных методов решения проблем современного гражданского общества является убеждения населения к участию в общественной жизни и создание условий для осуществления активной возможности участия жителей в решении вопросов местного значения.

Исследование сути таких явлений как гражданское общество и местное самоуправление подводит нас к выводу о том, что местное самоуправление является специфическим элементом гражданского общества.

Литература

1. Янссон Т. URL <http://www.mzst.ru/pages/21-a.i.-savelev-mestnoe-samoupravlenie-kak.html>.
2. Бондарь Н.С. Права человека и местное самоуправление в Российской Федерации. Саратов, 2007.

Петрова А.С.

Студентка 16 групи 5 курсу
Інституту підготовки кадрів для органів прокуратури України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МІСЦЯ ІНСТИТУТУ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА ПРОКУРАТУР ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Ключові слова/ key words: органи прокуратури України/ prosecutor's office of Ukraine, принцип поділу влади / the concept of separation of powers, законодавча влада/ legislative power , виконавча влада/ executive powers, судова влада/ judicial power, зарубіжні країни/ foreign nations.

Надзвичайно важливою керівною ідеєю правової держави є принцип поділу публічної влади. Цей принцип – модель побудови державного апарату відповідно до якої влада в державі має бути поділена між законодавчими, виконавчими і судовими органами при цьому кожна з гілок влади відносно інших самостійна і незалежна, що виключає можливість узурпації всієї влади в державі якоюсь особою чи окремим органом[18; с. 997].

В ст.6 Конституції України закріплений цей принцип, де зазначено, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу , виконавчу й судову[1]. Наукового осмислення потребують ідеї поділу влади, визначення її сучасного змісту , детального вивчення місця й ролі в механізмі правової держави контрольних і наглядових інститутів, зокрема й прокуратури. Проблема визначення місця прокуратури в системі поділу влади особливо гостро дискутується у теорії [9;с.38] . У зв'язку з тим, що органи прокуратури по своїй правовій природі належать до системи правоохоронних органів, але при цьому відрізняються порядком утворення та своїм конституційним статусом, у науково-правовій літературі досі відсутня єдина точка зору стосовно того до якої гілки влади слід віднести ці

органи[6; с.232].

У науковому та юридичному співтоваристві є чотири основні течії щодо місця інституту прокуратури в системі органів державної влади:

- 1) приналежність інституту прокуратури до законодавчої гілки влади;
- 2) приналежність інституту прокуратури до виконавчої гілки влади;
- 3) приналежність інституту прокуратури до судової гілки влади;
- 4) відокремлення четвертої «контрольно-наглядової» гілки влади.

Науковий підхід до вирішення питання щодо місця прокуратури потребує серйозного аналізу функціонування правоохоронних органів, зокрема прокуратури, в більшості європейських країн. Наприклад, прокуратура Словацької Республіки та Угорщини – самостійні органи, неподпорядковані виконавчій владі. У Польщі та Австрії прокурори підпорядковані міністрові юстиції. В інших європейських країнах це питання вирішується по-різному. Від виконавчої влади, незалежні прокурори в Білорусі, Латвії, Росії, Португалії та Македонії. Навпаки, підпорядковані виконавчій владі прокурори Німеччини, Франції, Данії, Голандії. Поряд існують ще дві моделі. В Іспанії, Албанії, Болгарії, Хорватії прокуратура входить до складу судової влади, а у Швеції прокуратура хоча і є частиною виконавчої влади – не підпорядкована міністру юстиції. Повне підпорядкування прокуратури законодавчій владі має свою перевагу у високому ступені незалежності прокурорів від будь-яких органів. Але поряд з цим має також і недоліки в надмірній юридичній владі прокурорів. Кожна спроба створити щонайнезалежнішу систему пов'язана із забезпеченням її незалежного функціонування. Гарантія свободи має бути збалансована гарантією проти сваволі. Незалежність і відповідальність мають бути врівноважені. Підпорядкованість всіх прокурорів Генеральному прокуророві України і його відповідальність перед парламентом будуть гарантувати потужний баланс незалежності і контролю. Повне включення прокуратури до складу виконавчої влади несе в собі небезпеку впливу з боку останньої на прокуратуру та служіння її політичній меті і базовим політичним поглядам Уряду. Тим більше, що на перспективу все слідство перейде в підпорядкування відповідних структур виконавчої влади. Крім того, міліцією, яка здійснює оперативно-розшукову діяльність, також керує представник виконавчої влади – Міністр внутрішніх справ[20; с.11].

У результаті довготривалої наукової дискусії з'явилися точки зору щодо приналежності інституту органів прокуратури до законодавчої гілки влади. Прихильниками такої думки є В.Ломовський, В.Клочков, В.Долежан. Останній, аргументуючи свою точку зору, послався на Ш. Монтеск'є, який стверджував, що: «У вільній державі законодавча влада має право і повинна розглядати, яким чином приводяться у виконання створені нею закони». Професор В. Долежан також стверджує: « Без прокуратури законодавча влада стає безвладною» [5; с.162]. Але існує і багато заперечень такої думки, наприклад, доктор юридичних наук М.Мичко вважає, що не існує достатніх підстав до входження прокуратури до системи законодавчої влади. Аргументуючи свою позицію тим, що контроль за виконанням законів разом із прокуратурою здійснюють й інші контролюючі органи, які безпосередньо входять до органів виконавчої влади [12; с. 160].

Ідею входження прокуратури до гілки виконавчої влади підтримують як українські, так і зарубіжні вчені та політики. Представники даного напрямку аргументують свою позицію необхідністю підвищити роль Міністерства юстиції в реа-

лізації правової політики держави. Наприклад, у таких країнах як США, Франція, Бельгія, Нідерланди, Данія, Румунія, Ізраїль, Японія, Естонія, Сирія прокуратура входить до складу міністерства юстиції, хоча при цьому може відноситися до органів правосуддя і діяти при судах, а прокурори можуть належати до суддівського корпусу («магістратури»). Наприклад, в США і Канаді – Генеральний атторней, а у Франції й Естонії ці посади розділені. У більшості з перерахованих вище країн, прокурори діють при судах. У США служба атторнейів є цілком самостійною стосовно судової системи. У Франції прокурори знаходяться під керівництвом і контролем вищестоящих керівників і підзвітні міністру юстиції [13; с. 341]. Проте, професор П. Шумський зазначив: «Включення прокуратури до складу Міністерства юстиції чи до іншої структури виконавчої влади істотно змінило б рівень і зміст її наглядової функції за дотриманням законів, перетворило б її на відомчий чи міжвідомчий контроль» [19; с.54]. Також свою думку з цього приводу висловив Генеральний прокурор України 2005-2007 років О. Медведько, який вважає, що «дана позиція спрямована на підпорядкування прокуратури власним інтересам окремих посадовців і юристів-теоретиків, а це, в свою чергу, руйнування системи, спроможної без зволікань забезпечити утвердження законності та правопорядку в державі» [11]. Якщо припустити таку приналежність інституту органів прокуратури, то йому необхідна буде повна реструктуризація, зміна не лише структури, але й повноважень і функцій, що може призвести до втрати функцій органів прокуратури у тому контексті, в якому вони нині закріплені в Конституції України і Законі України «Про прокуратуру».

У світі існують держави, де прокуратура цілком входить до складу судової системи і знаходиться при судах або користується у межах судової влади адміністративною автономією. До цих країн слід віднести Іспанію, Колумбію, Болгарію, Латвію. Зокрема, в законодавстві Іспанії закріплено, що прокуратура сприяє юстиції в захисті законності, прав громадян і охоронюваного законом публічного інтересу в силу своєї функції чи за клопотанням зацікавлених осіб, а також стежить за дотриманням незалежності трибуналів і захищає в них публічні інтереси. Прокуратура виконує своє завдання відповідно до принципів єдності дій і ієрархічної залежності. Очолює систему органів прокуратури Генеральний прокурор країни, який призначається на посаду Королем за поданням Уряду, узгодженим з Генеральною радою судової влади. В ієрархії судової влади він вважається другою особою після голови Верховного трибуналу [13; с.341].

Українській історії також відомий факт, коли інститут прокуратури був віднесений до судової гілки влади. Із падінням у Росії монархії у лютому 1917 року, в Україні активізувався рух за самостійність. 15 грудня 1917 року у новоутвореній УНР ухвалено Закон «Про утворення Генерального Суду». У його складі було засновано Прокуратуру на чолі зі старшим прокуратором, який призначався Генеральним секретарем судових справ. 4 січня 1918 року Центральна Рада ухвалили Закон «Про урядження прокураторського догляду на Україні». Цим, фактично, було створено органи прокуратури УНР. Прокураторії організовувалися при апеляційних та окружних судах. Очолювали відповідні прокураторії Старші прокуратори. Наказом Генерального секретаря судових справ від 18 січня 1918 року №7 на посаду Старшого прокурора Генерального суду призначено Марковича Дмитра Васильовича. 28 квітня 1918 року в Україну прийшли німці і УНР перестала існувати. 29 квітня 1918 р. на

з'їзді українських хліборобів було проголошено Гетьманат, а Павла Скоропадського – Гетьманом всієї України. 8 липня 1918р. Законом «Про утворення Державного Сенату», окрім іншого було врегульовано і питання прокурорського нагляду: при кожному Генеральному суді перебували прокурори і товариші прокурора під вищим надглядом Міністра юстиції, який одночасно був Генеральним прокурором України. У грудні 1918 р. Гетьманат як державний устрій української держави революційними силами було замінено на Директорію, яка складалася з 5 осіб. Після того як 14 грудня гетьман Скоропадський зрікся влади, Директорія проголосила відновлення УНР, а отже і діяльність Прокуратури зразка УНР. Скасовано Закон «Про утворення Державного Сенату» і відновлена діяльність Генерального Суду, який став називатися «Найвищим Судом УНР». Міністру юстиції доручалось негайно затвердити новий штат і призначити осіб з прокурорського нагляду. На початок січня 1919 року Рада народних міністрів УНР затвердила штат надвищого суду, яким охоплювалась і прокуратура. Штат останньої складався із Старшого прокурора, 7-ми прокурорів та одного секретаря-прокурора. Трохи більше місяця діяла прокуратура. Після встановлення на більшості території України радянської влади, були створені нові органи прокуратури у складі суду, згідно Декрету від 14 лютого 1919 року «Про суд» [16].

Тому деякі науковці вважають, що прокуратура повинна бути складовою частиною системи судової влади оскільки функції прокуратури безпосередньо пов'язані зі здійсненням судочинства професії судді та прокурора за своїм характером є спорідненими. Зокрема такої думки дотримується О.Толочко який стверджує, що комплексний аналіз конституційних норм дає підстави вважати, що віднесення прокуратури до судової влади жодним чином не означатиме посягання на особливий статус повноваження і незалежність суддів. В Україні як на конституційному так і на законодавчому рівнях відповідні гарантії існують [17; с.20]. Доктор юридичних наук С. Прилуцький запропонував декілька нових моделей механізму демократизації та незалежності прокуратури.

1. В основу організації прокурорської системи запровадити принцип самоврядності прокурорів і у такий спосіб запустити системний взаємозв'язок центрального апарату та регіональних прокуратур, зберігаючи єдиначальність прокуратури, її керівник міг би делегуватися на З'їзді прокурорів України.

2. Зважаючи на приналежність прокуратури до органів судової влади, Генеральний прокурор міг би делегуватися із кола суддів Верховного Суду України. Призупинивши суддівські повноваження, але залишившись суддею (зберігаючи статус судді та суддівську незмінюваність), такий Генеральний прокурор відчував би себе протягом строку призначення (5-7 років) впевнено і незалежно [15; с.147].

У той же час професор В. Костицький вважає: «До структури судової влади, крім судів, відносяться деякі види державних органів і установ, що обслуговують судову владу, серед них, перш за все, слід відзначити органи попереднього слідства та органи прокуратури» [7; с. 6]. Однак, дана позиція містить внутрішні суперечності, перш за все через те, що виключною функцією судової влади (суддів) є здійснення правосуддя, яке відповідно до Конституції України не може бути делеговане будь-яким іншим державним органам [1]. До того ж, у законодавстві України чітко визначається структура органів судової влади, і органи прокуратури до неї аж ніяк не належать.

Існує ряд країн, де прокуратура виділена в самостійну систему і підзвітна пар-

ламенту або главі держави. Це, перш за все, соціалістичні (В'єтнам, КНР, КНДР, Куба, Лаос) і постсоціалістичні держави. У цих країнах на прокуратуру, поряд із класичними функціями, зазвичай покладається загальний нагляд за законністю, об'єктами якого є державні органи (зазвичай тільки виконавчі – від міністерств і нижче), суспільні об'єднання, господарські організації, різного роду установи і фізичні особи. У Конституціях цих країн статус прокуратури закріплюється як одного з найважливіших державних органів.

В країнах Латинської Америки органи прокуратури також мають незалежний статус, наділені адміністративно-фінансовою і функціональною автономією. Специфічною ознакою цих країн є наявність двох прокуратур: одна виконує функції кримінального переслідування, друга – займається загальним надглядом і захистом прав людини [13; с.342].

Згідно чинного законодавства України також не можна чітко утвердити, до якої саме гілки влади належить прокуратура. Проаналізувавши функції прокуратури на основі Конституції України та Закону України «Про прокуратуру», певний обсяг функцій прокуратури при цьому слід відносити до судової гілки влади, іншу частину функцій – до виконавчої. Отже, чітко визначити місце прокуратури в системі органів державної влади неможливо. Прокуратура постає згідно своєї державно-правової природи як самостійний інститут державної влади, на якого покладено ряд функцій, закладених у законодавстві.

Правовий статус прокуратури згідно ЗУ «Про прокуратуру» можна твердити наступним чином :

- прокуратура постає перед державою у вигляді єдиної централізованої системи, главою якої є Генеральний прокурор України. Підпорядкування у цій системі проводиться нижчим щаблем управління вищому;
- працівники цієї системи керуються своїми повноваженнями згідно Конституції України та законів, які чинні на території України, проводять свою діяльність, не дивлячись на діяльність будь-яких інших державних органів влади, посадових осіб, громадських об'єднань та органів цих об'єднань;
- в межах своїх повноважень здійснює захист громадян на підставі рівності їх перед законом, не роблячи при цьому різниці стосовно національності та соціального статусу в суспільстві, мови, освіченості, релігійних та політичних поглядів, службового становища тощо;
- проводить заходи по виникненню порушень законодавства, не звертаючи уваги на статуси порушників та притягає до певного роду відповідальності осіб за здійснення правопорушень;
- здійснює свою діяльність єдино та централізовано, надає інформацію державним органам влади та громадськості про теперішній стан законодавства та застосовує заходи про дотримання законодавства [2].

У світі існують країни, де власне прокуратури чи її прямого аналога взагалі немає. Яскравим прикладом такої країни є Великобританія. Генеральний атторней очолює адвокатський корпус, представники якого в необхідних випадках виступають на судових процесах як обвинувачі. Коли ж слухаються особливо важливі кримінальні справи, обвинувачення підтримує спеціальна посадова особа – Директор публічних переслідувань. Аналогічна система відтворена в багатьох колишніх англійських

колоніях, хоча нерідко з істотними модифікаціями. Але слід зазначити, що в цих країнах генеральні атторнеї і служби публічних переслідувань на практиці здійснюють цілий ряд функцій, властивих прокуратурі.

Все частіше почали висловлюватись думки щодо необхідності створення четвертої гілки влади – «контрольно-наглядової», до якої мають належати органи прокуратури. Як відзначив академік Ю. Грошевський, особливістю цієї «четвертої» влади є те, що, «використовуючи певні важелі, держава забезпечує додержання законності, верховенство Конституції у всій нормотворчій та правозастосувальній діяльності і верховенство права в цілому» [4; с.30]. Концепцію існування контрольної (наглядової) гілки державної влади підтримали такі науковці, як Ю. Шемшученко, В. Тацій, Генеральний прокурор України 1998-2002 років М. Потібенко [14; с.6]. Така позиція була сприйнята неоднозначно. Так, В. Лакизюк та О. Михайленко заперечують можливість інтегрування прокуратури до контрольної-наглядової влади, обґрунтовуючи це тим, що на неї не можуть покладатись контрольні функції [8; с.35]. М. Шалумов аргументує протилежну позицію тим, що державний контроль здійснюється законодавчою, виконавчою і судовою владами. У той же час, Ю. Кореневський вважає лише теоретично можливим виділення контрольної влади, яка не збігається з трьома традиційними гілками влади, а В. Бесарабов бачить для цього перспективи в майбутньому, а не зараз. Сучасні представники Національної академії внутрішніх справ до системи конституційних контрольних-наглядових органів відносять:

- а) Прокуратуру;
- б) Рахункову палату;
- в) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- г) Раду національної безпеки і оборони України;
- д) Центральну виборчу комісію України;
- е) Вищу раду юстиції України [3; с.422].

У демократичній державі роль контрольних-наглядових органів держави важко переоцінити. Важливість їх існування обумовлена участю у функціонуванні системи «стримувань і противаг», що підтримує реалізацію принципу «розподілу влад». При цьому, немає обмеження у кількості гілок влади. Так наприклад, по Конституції Алжиру 1976 року виділяються законодавча, виконавча, судова, засновальна, контрольна-наглядова, виборча й інші гілки влади [10; с.7].

Отже, аналіз правового статусу прокуратури України та прокуратур зарубіжних країн дає підстави стверджувати, що закріплення правового статусу прокуратури та визначення її функцій залежить від місця і ролі прокуратури в системі органів державної влади, а також від міри усталеності демократичних цінностей у державі й суспільстві. Так, для постсоціалістичних держав характерними є збереження функцій загального нагляду, кримінального переслідування тощо, однак чіткою є тенденція до суворого врегулювання законом переліку та меж повноважень прокурора. Крім того, прокуратура має повноваження щодо участі в судових процесах поза межами кримінального судочинства та право звернення до суду з позовом стосовно захисту прав, свобод та законних інтересів осіб. У державах з усталеними демократичними традиціями місце й роль прокуратури або квазіпрокурорських органів (посадових осіб) варіюється. Водночас традиційною є функція підтримання державного обвинувачення в суді та значна правозахисна роль прокуратури, яка реалізується через

правові можливості реагування на звернення громадян. Спільною для всіх моделей функцій прокуратури є, насамперед, відсутність особистої зацікавленості у розгляді справи, участь у судових процесах для захисту інтересів держави, а також визначення гарантій незалежності з боку держави для ефективного виконання прокурорами своїх функцій, хоча обсяг таких гарантій зазнає змін.

Список використаної літератури:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Закон України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 р., №1789-XII// ВВР України. — 1991. — №53 — ст. 793.
3. Актуальні проблеми конституційного права України. Навчальний посібник. — Київ, 2012.- 552 с.
4. Грошевой Ю. М. Прокуратура в системе «сдержек и противовесов» в разграничении и взаимодействиивластей // Проблемы развития прокуратуры в условиях становления демократичной правовой державы / Ген. прокуратура України: Матли наук.- практ. конф. — К., 1996. — С. 29-34.
5. Долежан В. В. Деякі аспекти співвідношення судової і прокурорської концепції / Долежан В. В. // Правова система України: теорія і практика. — К., 1993. — С. 162
6. А.Т.Комзюк. Місце органів прокуратури України в сучасній системі гілок влади/ Комзюк А.Т.// Форум права. — 2012. — с. 230-234.
7. Костицький М. В. Судова влада: світовий досвід і принципи судові реформи в Україні / Костицький М. В.// Суди в Україні. — К., 1999. — С. 5-12.
8. Лакизюк В., Михайленко П. Прокуратура України: витоки, розвиток, персоналії та правове регулювання / Лаки- зюк В., Михайленко П. // Вісник прокуратури. — 2000. — № 2. — С. 34-42.
9. Марочкін І. Є. Проблеми реформування прокуратури України // Вісник прокуратури України. — 2008. — № 9 (87).— С. 38 45.
10. Медведчук У. Державна влада в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. //Право України, 1998, № 4. З. 5-9.
11. Медведько О. Якою бути українській прокуратурі./О.Медведько// Урядовий кур'єр. — 2006. — № 151 (15 серпня)
12. Мичко М. І. Прокуратура України: роль і місце в системі державної влади / Мичко М. І. // Загальні підходи до визначення місця прокуратури в системі розподілу влади. — Донецьк, 1999. — С. 160.
13. Наулік Н.С., Правовий статус прокуратури в конституціях зарубіжних країн/ Наулік Н.С. // Порівняльно-аналітичне право № 3-2 2013 ст. 339-342
14. Потибенько М. Прокуратура на межі третього тисячоліття / Потибенько М. // Право України. — 2001. — № 1. — С. 6-7.
15. Прилуцький С. В. Прокуратура як незалежний орган судової влади та самостійний інститут кримінальної юстиції / Прилуцький С. В. // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. — Львів, 2010. — С. 146-151.
16. Прокурорський нагляд в Україні: Курс лекцій для студентів юридичних вищих навчальних закладів. — Кол. авторів: Нор В.Т., Береський Я.О., Когутич І.І., Котик З.Д., Гузела М.В., Павлишин А.А., Анікіна Н.П., Писарчук С.І. // За ред. проф. В.Т.

Нора. -Львів: Тріада плюс, 2002. – 280 с.

17. Толочко О.С. Прокуратура як незалежний орган у системі судової влади /О.С. Толочко //Вісник прокуратури – 2006, -№ 3 – ст.20-22.
18. Трачук А. П. Принципи поділу публічної влади в Україні в контексті європейської традиції права/ А.П. Трачук// – Форум права, – 2012-1, ст.. 996-1000.
19. Шумський П.В. – Прокуратура в системі державних органів / П.В. Шумський// Ін-т регіонального управління і права. – Хмельницький, 1996. – 54
20. Шумський П.В..Прокуратура України: навчальний посібник для студентів юрид. вузів та факультетів. — К.: Вен-турі,1998. — 336 с.

ANCIENT PUNISHMENTS THAT DIDN'T FIT THE CRIME

Keywords: punishment, The Roman Twelve Tables, Draconian Code of Law, Code of Hammurabi, Blowing From The Gun, crime.

Unfortunately, even today because of increasing crime society believe that crime can be controlled by tightening penalties. This position is fallacious delusion. Falsity of this statement proves the history. It demonstrates that with cruelty of punishments have never been able to cope successfully to fight with criminality. More important fact in this is inevitable, inevitable of punishment, not its cruelty. In this article we try to analyze ancient kinds of punishments that didn't fit the crime.

Blowing from a gun is a method of execution in which the victim is typically tied to the mouth of a cannon and the cannon is fired. George Carter Stent describes the process as follows: "The prisoner is generally tied to a gun with the upper part of the small of his back resting against the muzzle. When the gun is fired, his head is seen to go straight up into the air some 40 or fifty feet; the arms fly off right and left, high up in the air, and fall at, perhaps, a hundred yards distance; the legs drop to the ground beneath the muzzle of the gun; and the body is literally blown away altogether, not a vestige being seen" [1].

Blowing from a gun was a reported means of execution as long ago as the 16th century, and was used until the 20th century. Arguably, the nation most well known to have implemented this type of execution is Great Britain in its role as colonial master in India, and in particular, as a punishment for native soldiers found guilty of mutiny or desertion. The practice is said to have been still in use in Afghanistan until 1930 [1].

Nowadays, we may not hear the expression, "Draconian Laws," very often, but for much of recorded history, this term in various languages has been synonymous with harshness, severity, brutality, and unmitigated terror. In 624 BC, Draco's fellow Athenian citizens commissioned him to write Athens' code of law. By 621 BC, he delivered a comprehensive and thorough legal system, written on plates to be placed publicly in the Athenian Agora. Instead of oral laws arbitrarily applied and interpreted, as well as known only to a limited number of citizens who belonged to the upper social class, all laws now were publicly written, and thereby known to all literate citizens.

These laws, though fundamentally fair and applicable for every citizen regardless of heritage, social class, or wealth, proved to be extremely strict. The punishments for minor offenses were ridiculously harsh. For instance, the thefts of a piece of fruit or sleeping in a public place were punishable by death! Similarly minor offenses could easily see a person turned from a free citizen to a slave [2].

The Draconian Laws' harshness and inhumanity, as a result, caused a lot of controversy and resentment within diverse circles of Athenian society. Furthermore, according to Aristotle, these laws were first written in human blood rather than ink. In addition, one

of the greatest minds and philosophers of the time, Plutarch of Athens, openly challenged Draco's choices and claimed Draco's laws were the work of an insane man.

Despite its many flaws and brutal punishments, Draco's Code of Laws became the first in known history to differentiate between unintentional homicides, usually punished by sentence of exile, with intentional murders, in contrast, punished by the death penalty.

Draco's contribution of Athenian law and society, however, wasn't enough to maintain his harsh written code of laws very long. Only thirty years later, most of the Draconian Laws were abolished and replaced successfully by Solon's reforms and new laws [2].

The Code of Hammurabi is a well-preserved Babylonian law code of ancient Iraq, formerly Mesopotamia, dating back to about 1772 BC. It is one of the oldest deciphered writings of significant length in the world. The sixth Babylonian king, Hammurabi, enacted the code, and partial copies exist on a human-sized stone stele and various clay tablets. The Code consists of 282 laws, with scaled punishments, adjusting "an eye for an eye, a tooth for a tooth" (*lex talionis*) as graded depending on social status, of slave versus free man. In that case, the rule was that punishment must be exactly equal to the crime. The meaning of the principle Eye for an Eye is that a person who has been injured by another person returns the offending action to the originator in compensation, or that an authority does so on behalf of the injured person. The exact Latin (*lex talionis*) to English translation of this phrase is actually "The law of retaliation". The root principle of this law is to provide equitable retribution [3].

The code then regulates in clear and definite strokes the organization of society. The judge who blunders in a law case is to be expelled from his judgeship forever, and heavily fined. The witness who testifies falsely is to be slain. Indeed, all the heavier crimes are made punishable with death. Even if a man builds a house badly, and it falls and kills the owner, the builder is to be slain. If the owner's son was killed, then the builder's son is slain. These grim retaliatory punishments take no note of excuses or explanations, but only of the fact with one striking exception. An accused person was allowed to cast himself into the river, the Euphrates. Apparently the art of swimming was unknown; for if the current bore him to the shore alive he was declared innocent, if he drowned he was guilty [4].

Law in Ancient Rome was based off the twelve tables of law, which were twelve engraved tablets including situations that a common roman might come across on a daily basis and how to handle the situation. The twelve tables were a way for the people to know the laws themselves because it's the first time they were written down. These Twelve Tables were written by ten magistrates or elected government officials in ancient Rome. These tablets would become the basis for the future judicial system establish in Rome today. Law was distinguished between private and public law. Private law was more civil manners between two private parties whereas public law was more severe by punishment due to it being a crime fulfilled against the public. Private law offenses were settled by decompensation and Public law offenses were settled by public punishment.

Punishment in Ancient Rome was decided upon by two factors: the social status of the condemned person and the severity of the offense committed. Some common kinds of punishments included: beheading, drowning in a sack, exile, torture, imprisonment, being thrown to gladiators or wild animals as entertainment, crucifixion, or even death. Private offenses were could usually be settled by a fee or forfeiting of your land. Social status was major when deciding a suitable punishment for a criminal. If the condemned person was of

the upper class then he would have a fair trial and most likely not as awful a punishment as a person of the lower class. Public punishment was used as a way to educate the citizens [5].

Thus, punishment is the authoritative imposition of something undesirable or unpleasant upon an individual or group by the state, in response to behaviour that an authority deems unacceptable or a violation of some norm.

Punishments differ in their degree of severity, and may include sanctions such as deprivations of privileges or liberty, fines, incarcerations, ostracism, the infliction of pain, amputation and the death penalty. Corporal punishment refers to punishments in which physical pain is intended to be inflicted upon the transgressor. Therefore, punishments may be judged as fair or unfair in terms of their degree of reciprocity and proportionality.

References

1. Blowing from a gun [WWW document]. URL en.wikipedia.org/wiki/Blowing_from_a_gun
2. Theodoros II (2014, January 9) Written in human blood: Draconian Law and the dawn of democracy [WWW document]. URL <http://www.todayifoundout.com/index.php/2014/01/draconian-laws-written-human-blood-rather-ink/>
3. iPermit ERaters (2013, December 3) [WWW document]. URL <http://ipermiteraters.com/2013/12/03/code-of-hammurabi/>
4. Hammurabi's Code: An Eye for an Eye [WWW document]. URL <https://sounddoctrineminiestries.wordpress.com/tag/hammurabis-code-an-eye-for-an-eye/>
5. Ancient Roman Law and Punishment [WWW document]. URL <https://sites.google.com/site/ancientromanlawandpunishment/>

Ashin Andrei

Candidate of Juridical Sciences,
associate professor of Criminal law and process
in the Vladimir State University
named after Alexander and Nikolay Stoletovs.
E-mail: andrey09122004@mail.ru

Dokukina Daria

The Law Institute named after Mikhail Speranskii
of the Vladimir State University
named after Alexander and Nikolay Stoletovs.
E-mail: www.darya_dokukina@mail.ru

CRIMINALLY LEGAL CHARACTERISTIC OF CRIMES IN VIOLATION OF THE SECRECY OF CORRESPONDENCE, TELEPHONE CONVERSATIONS, POSTAL, TELEGRAPH AND OTHER MESSAGES (ART.138 OF THE CRIMINAL CODE)

Keywords: criminally legal characteristic, violation of the secrecy of correspondence, telephone conversations, postal, telegraph and other messages, Information Technology, Criminal Procedure Code.

The rights and freedoms of citizens are an integral part of the legal status of a person. The second chapter of The Constitution of the Russian Federation deals with the rights and freedoms of man and citizen. But with the development of information technology come problems for certain constitutional rights, such as rights of privacy.

Article 23 of The Constitution of the Russian Federation says:

1. Everyone shall have the right to the inviolability of private life, personal and family secrets, the protection of honour and good name.

2. Everyone shall have the right to privacy of correspondence, of telephone conversations, postal, telegraph and other messages. Limitations of this right shall be allowed only by court decision [1, P. 1691].

Nowadays, telegraph and mail are less popular in Russia. However, at the same time the number of senders and recipients of electronic communications increases.

Information Technology is currently developing very rapidly. According to statistics [2], 2.1% of the total number of crimes that infringe on the constitutional rights and freedoms of citizens are the crimes under Article 138 of the Criminal Code. At first glance, it is a very small amount of such crimes. But already in 2012 Russia had 46 % of Internet users, 33 % of which were active, and that number was constantly growing. So, we can assert that a large number of such crimes are latent, because of well-trained and skilled offenders. Every time Russian citizens log in the virtual network, their rights and freedoms are in danger, so the analysis of criminal law protection of such rights is very important.

Criminal law should solve the problem of protecting privacy from unlawful attacks. So, Part 1 of Article 138 of the Criminal Code (hereinafter CC) says «Violation of the Secrecy of Correspondence, Telephone Conversations, Postal, Telegraphic and Other Messages of the citizens» [3].

However, the wording is controversial because it violates the principle of equal protection of the private life of a person, regardless of the fact of belonging to citizenship. On this basis from Article 138 of the Criminal Code we propose to delete refinement Citizenship of persons whose interests were affected.

In the issue of the right to privacy of correspondence, postal, telegraph and other messages, telephone conversations, it is particularly important to understand what is the immediate object of crime under part 1 and 2 of Article 138 of the Criminal Code.

It is necessary to clarify the subject of crimes that infringe on the privacy of correspondence, postal, telegraph and other messages, telephone conversations. Initially, the secret is any information. The problem is whether it is possible to regard the information (data) as the object of the crime. If the subject of the crime is a material thing, many objects could have such qualities: a computer disk, a written document, magnetic tape, etc.

The federal law «About Information, Information Technologies and Protection of Information» [4] says that information is not materialized data about persons, facts, objects, events, processes and phenomena, which are reflected in the images, including verbal. In fact, it is possible to violate the secrecy of correspondence, postal, telegraph and other communications of telephone conversations which were not reflected in a tangible medium. In addition, part 1 of Art. 138 of the Criminal Code refers criminal prosecution for violation of the right to privacy of correspondence, postal, telegraph and other messages, telephone conversations, not reflected in a tangible medium.

So, for example, is the case with a breach of confidentiality of information that is transmitted through telephone conversations. In the case of a violation of «other communications» the problem is solved in the same way (e-mails, SMS- message, pager, etc.).

It is important to notice that such actions should be categorized under Art. 138 of the Criminal Code, regardless if the confidential information was presented on a specific device or was not. Thus, we can conclude that the information (data) that make up the secrecy of correspondence, postal, telegraph and other messages, phone calls, cannot be regarded as the subject of crime in the ordinary sense of this category.

Along with the subject of crime, it is necessary to consider another theoretically important point about the content of object of crime, which is provided by Article 138.1 of the Criminal Code (illegal manufacture, sale or purchase in order to sale special technical equipment for secret obtaining of private information).

V. Novikov [5, P.26-29], D. Pirbudagov and I. Sadikov [6, P.33] assert that the direct object is the same as that of an offense under Part 1 and Part 2 of Art. 138 of the Criminal Code that are, public relations, which safeguard the right to secrecy of communications. But it should be noted that this crime is directed to privacy of a specific person, it is directed to privacy of unspecified persons. In this sense the content of the object of the act is public safety in terms of its information component that makes it possible to suspect a change in location of this provision in the system of the Criminal Code of the Russian Federation.

Article 138.1 of the Criminal Code prohibits illegal manufacture, sale or purchase in order to sale special technical equipment for secret obtaining of private information. N. Fedotov observes that «as a crime under Art. 138.1 of the Criminal Code does not directly aim at the violation of personal rights of citizens in regard to the secrecy of correspondence, telephone conversations, postal, telegraph and other messages. It only contributes to the potential encroachment on them» [7, P. 139-141].

A good example of the jurisprudence of the Southern Federal District, is the case of a citizen G. According to the verdict of the Pyatigorsk City Court on July 8, 2011, a citizen was the licensing and standardization engineer in LLC «Techno – service» specially manufactured and developed avionics device that designed for obtaining of private information. In January 2010, he sent a package with the device, recommendations and manuals from Pyatigorsk description to the Republic of Kazakhstan. At the customs post the device was found. It was not stated in the customs declaration. So, the device was removed from the package. According to the conclusion of technical expertise the device had been made for obtaining private information. During interrogation, citizen G. pleaded guilty and explained that he had made a listening device of curiosity. He was afraid to give the device to law enforcement agencies, and decided to send it to his wife's son. The wife sent the device in a parcel.

Citizen G. was found guilty by a court sentence of a crime under Art. 138.1 of the Criminal Code, but it was not stated in the judgment for what kind of private information the device had been made [8].

In this case, the most expedient way, is the deletion of Article 138.1 from the Chapter 19 (Crimes Against the Constitutional Rights and Freedoms of Man and Citizen) of the Criminal Code, due to the fact that the direct object of the crime may does not always act in the field of public relations exercise of the right to privacy of correspondence.

We should also consider the use of foreign postal services by the citizens of Russia. Legal and practical aspects are especially important. The most obvious and popular way to access e-mails with the purpose of reading them is hacking, ie unauthorized access to e-mail box. In this case, extremely difficult to prove an offense under Art. 138 of the Criminal Code. Because a mandatory element of the crime is the fact that the hacker had read emails. It is obvious that this fact cannot be proofed without the confessions of the hacker.

In accordance with the Criminal Procedure Code, the criminal case should be investigated by the end of the place of the crime. In this case, the physical location of the area of equipment is the place of a mail server. If server's location in the territory of Russian criminal proceedings should be instituted on territoriality location of server. However, if the server is abroad, there is a lot of problems, and the first of them – is territoriality. To solve this problem criminal case is initiated in the location of the accused or witnesses. There are no simple solutions to solve the next problem. It is the problem of collecting evidence. «The main evidence in such cases are the log files of companies providing postal services. Log files contain history of access to a particular mailbox, including IP- addresses that had been accessed. One of the key factors in this case is the promptness of getting log files. In every company the time of storing log files is different. Sometime this period is no more than a few months. It is possible to get log files from Russian companies relatively quickly. The situation is exactly the opposite with foreign companies. There are bureaucratic mechanisms of interaction between the law enforcement agencies of different countries, despite the presence of Interpol. The receiving of such information can be up to several months and sometimes several years. Thus, the probability of exposing the attacker becomes the minimum» [9, P. 271-273].

In this regard, the advantages of using Russian mail servers are obvious from the viewpoint of the investigation of crimes committed against the users of postal services.

Thus, summing up the above it should be noted again that privacy is one of the priority rights of individuals, not only in Russia but in all civilized democracies. Based on this, a lot of attention is paid to the protection of such rights. In particular, the Criminal

Code has Art.138 «Violation of the Secrecy of Correspondence, Telephone Conversations, Postal, Telegraphic and Other Messages». But there are some problems. At first, the wording of the disposition of the article. At second, a problem in establishing the subject of a crime. At third, the problem of the investigation when the mail server is abroad. And finally, the question of the possibility of excluding Art.138.1 from the Chapter 19 (Crimes Against the Constitutional Rights and Freedoms of Man and Citizen) of the Criminal Code. These problems causes a relatively large percentage of the commission of these crimes, as well as their latency and, consequently, increases the chances for offenders to avoid criminal liability.

Referense

1. The Constitution of the Russian Federation (21.03.2014) // «Collection of Laws of the Russian Federation», 22.03.2014, № 15, Page.1691
2. www.rosstat.ru
3. Criminal Code of the Russian Federation of 13.06.1996 (05.05.2014) // «Collection of Laws of the Russian Federation», 17.06.1996, № 25, Page.2954
4. Federal Law «About Information, Information Technologies and Protection of Information» from 27.07.2006 № 149-Federal Law (28.12.2013) // «Rossiyskaya Gazeta», № 4131 from 29.07.2006
5. V. Novikov Criminal liability for violation of the right to privacy of correspondence, telephone conversations, postal, telegraph and other messages // «Legality» .2011 № 5 Pages.26-29.
6. D. Pirbudagova, I. Sadikova «The right to privacy of correspondence, telephone conversations, postal, telegraph and other messages: Problems of realization» // «Legal Gazette of DSU» 2011-35 № 1. Page.33
7. N. Fedotov «About the subject of the confidentiality of correspondence, telephone conversations, postal, telegraph and other messages» // «Business Law» .2008, №2 Pages.139-141
8. www.rospravosudie.ru (Criminal cases archive of Municipal Court of Pyatigorsk 2010 № 1354 from 20.01.2010)
9. E. Mitin «The right to confidentiality of messages sent via electronic mailboxes: Implementation Issues» // «Theory and Practice of Social Development» 2012 № 9 Pages.271-273

К ВОПРОСУ О СООТНОШЕНИИ НАЛОГОВОЙ И СЛУЖЕБНОЙ ТАЙНЫ

Ключевые слова / Keywords: налоговая тайна / secret tax, служебная тайна / professional secrecy, информация / information, налогоплательщик / taxpayer.

В российском законодательстве, а также в международных правовых актах упоминается более 30 видов тайн. Например, таких как: государственной, служебной, адвокатской, врачебной, военной, личной, банковской.

Если провести анализ понятия «тайна», которое используется в законодательстве и научно-правовой литературе, можно выделить несколько основных его признаков. Во-первых, тайна представляет собой информацию, которая защищается законом. Во-вторых, эта информация законом признается не общедоступной, то есть информацией ограниченного доступа, в целях защиты прав и интересов граждан, государства и общества. В-третьих, тайной признается не любая информация, а только та, которая соответствует установленным законом условиям, при наличии которых законом предоставляется правовая защита.

В настоящее время налоговую тайну составляют любые полученные налоговым органом, органами внутренних дел, органом государственного внебюджетного фонда и таможенным органом сведения о налогоплательщике, за исключением сведений, закрытый перечень которых приведен в НК РФ.

Из положения статьи 102 НК РФ, следует, что сведения могут быть, абсолютно разными по форме – это может быть любая письменная (электронная) информация о налогоплательщике, ставшая известной должностному лицу налогового органа при исполнении им законных полномочий: документ, магнитный диск, видеозапись, фото-кино съемка. По своему содержанию сведения так же могут быть любыми, то есть включать в себя не только сведения, непосредственно связанные с вопросами налогообложения, но и другую информацию, правовая охрана которой предусмотрена различными нормативно-правовыми актами.

Вопрос о соотношении налоговой и служебной тайны является достаточно сложным. Возникающие по поводу служебной и налоговой тайны правоотношения различаются по объекту, субъектам и юридическому содержанию, что позволяет говорить о существовании двух самостоятельных правовых режимов конфиденциальной информации налоговых органов.

Объект служебной тайны налоговых органов, составляет сведения, связанные с организацией и проведением оперативной деятельности налоговых органов в целях выполнения задач, возложенных на них законом.

Содержание и перечень информации, отнесенной к служебной тайне, определяет руководитель налогового органа. Например, к служебной тайне следует отнести сведения о должностных лицах (иных работниках) налогового органа – персональные

данные, адрес, должность и др., а также нормативно-распорядительные документы налоговых органов с ограниченным доступом (например, методики, формы, способы проведения налоговых проверок, планы контрольных мероприятий и другие, имеющие статус документов служебного пользования).

Основным признаком сведений, которые составляют налоговую тайну, отличающим ее от других видов тайн, является то, что сведения о налогоплательщике должны быть получены налоговым органом при исполнении своих полномочий. Если сведения о налогоплательщике, получены должностным лицом не в связи с осуществлением им своих полномочий, налоговой тайной не являются. В этом случае отсутствует само основание отнесения сведений к налоговой тайне, так как любое третье лицо тем же способом может получить такую информацию о налогоплательщике без каких-либо препятствий. Правовое значение налоговой тайны состоит в том, что она обеспечивает защиту прав и законных интересов налогоплательщиков в отношении информации, отнесенной законодательством к налоговой тайне.

Кроме того, размещение сведений в средствах массовой информации о возбужденных уголовных делах в отношении должностных лиц за совершенные налоговые правонарушения, содержащие признаки преступления является правоммерным и не является налоговой тайной.

Следует согласиться с тем, что информационные составы указанных тайн не совпадают. При этом основным критерием разграничения является различие в составе собственников охраняемой информации. Собственником информации, составляющей налоговую тайну, является сам налогоплательщик, а информации, составляющей служебную тайну – налоговый орган. В соответствии с законодательством собственниками информационных ресурсов о налогоплательщиках являются они сами, а налоговые органы в данном случае выступают в качестве владельца соответствующих информационных ресурсов. Информация о деятельности налоговых органов является собственностью ФНС России.

Итак, объединяет режимы служебной и налоговой тайн то, что ответственность за организацию составляющей их конфиденциальной информации и соблюдение порядка ее предоставления в обоих случаях возлагается на руководителей структурных подразделений центрального аппарата и руководителей территориальных органов ФНС России.

Грудницький В.М.
здобувач Інституту економіко-правових досліджень НАН України

ЩОДО ВИДІВ ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: суб'єкти господарювання, монопольне (домінуюче) становище, договір, правопорушення, товар.

Keywords: the economic players, the monopoly (dominating) position, contract, offence, goods.

Актуальність обраного дослідження пов'язана з тим, що в системі правопорушень законодавства про захист економічної конкуренції, згідно з річними звітами Антимонопольного комітету України, зловживання монопольним (домінуючим) становищем є одним із найпоширеніших видів правопорушення.

Проблеми зловживання монопольним (домінуючим) становищем суб'єкта господарювання досліджувалися в працях як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників, таких як: С. Валітов, С. Мельник, З. Борисенко, Є. Борзило, Т. Султонова та інші.

Пункт 3 частини 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» містить заборону щодо укладання угод шляхом прийняття суб'єктом господарювання додаткових зобов'язань, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не стосуються предмета договору.

Така угода обмежує свободу вибору для контрагентів, які змушені купувати у домінуючого суб'єкта господарювання не потрібні їм товари (послуги).

В якості прикладу можна привести включення в договір купівлі-продажу таких додаткових умов, як надання на платній основі послуг по гарантійному обслуговуванню придбаних речей, яке уже було закладено у вартість товару виробником. Згода підписати договір лише за умови внесення до нього умов, що стосуються товарів, в яких контрагент не зацікавлений (продаж комп'ютерної техніки тільки разом з програмним забезпеченням).

Правило заборони нав'язування додаткових умов договору, які не стосуються предмета угоди, поширюється також на домінуючі фірми-покупці, які погоджуються придбати товар лише за умови, що постачальник продасть їм інший товар [1, с. 85].

Даний вид правопорушення досить детально розглядається і у зарубіжній практиці. Наприклад, у Франції він становить окрему групу зловживання монопольним становищем, яка називається «пов'язані продажі». Об'єднання декількох товарів або послуг не кваліфікується як безумовна антиконкурентна поведінка, а може бути викликана клієнтськими перевагами або структурою ринку. Але вона може розглядатися як незаконна, якщо здійснюється домінуючим суб'єктом. До «пов'язаних продаж» відносяться також продаж, коли в якості умови підписання договору домінуючий суб'єкт висуває вимогу про отримання товару, послуги, які не мають відношення до предмета договору: навіть якщо така практика відповідає торговим звичаям, вона буде визнана незаконною. Заперечення об'єктивного характеру, таке, як позитивний ефект для споживача, може бути враховане [2, с. 133].

Можливість практикувати «пов'язані продажі» витікає в першу чергу з положення суб'єкта господарювання на ринку. Існує точка зору, згідно з якою суб'єкт господарювання не здійснює активні дії щодо примусу придбання додаткових товарів або послуг, він може не погрожувати і не примушувати контрагентів вести себе необхідним для домінуючого суб'єкта господарювання чином. Однак вчинення таких дій не є обов'язковим для встановлення зловживання домінуючим становищем. Необхідність для контрагента домінуючого суб'єкта господарювання приймати його умови впливає з ринкової ситуації – відсутність альтернативи: не прийнявши запропоновані домінуючим суб'єктом господарювання умови, він ризикує залишитися взагалі без потрібного йому товару. Саме таким чином і відбувається нав'язування [3, с. 110].

Слід звернути увагу на те, що умови договору, запропоновані домінуючим суб'єктом господарювання, можуть мати інтерес для його контрагента, але бути не вигідними для нього. Наприклад, монополіст погоджується заключити з молочним комбінатом договір купівлі-продажу обладнання по розливу молока тільки за умови, якщо останній придбає у нього додатково до обладнання упаковку для молока. Молочному комбінату вона потрібна, тобто, зацікавлений в придбанні упаковок для молока, але його не влаштовує їх ціна, запропонована монополістом, яка в декілька разів вища за ціну упаковок на ринку. У даному випадку мова може йти про зловживання монополістом своїм становищем у вигляді нав'язування не вигідних умов договору своєму контрагенту.

Але якщо молочному комбінату не потрібні упаковки для молока, наприклад, у зв'язку з тим, що у нього є власна лінія з виробництва упаковок, то згода монополіста підписати договір лише за умови придбання молочним комбінатом упаковок для молока буде розглядатися як зловживання своїм монопольним становищем у вигляді внесення в договір умов, в яких його контрагент не зацікавлений [4, с. 54].

Таким чином, можливо, доцільним було б пункт 3 частини 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» викласти у наступній редакції: «обумовлення укладання угод шляхом нав'язування контрагенту умов договору не вигідних для нього або прийняття суб'єктом господарювання додаткових зобов'язань, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не стосуються предмета договору».

Література:

1. Валитов С.С. Правовое регулирование конкуренции в Украине. – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2009. -307с.
2. Борзило Е.Ю.Злоупотребление доминирующим положением:подход к проблеме в России и зарубежом. – М.: Статут, 2008. – 238 с.
3. Malaurie-Vignal M. L'abus de position dominante // L.G.D.J. 2002. 186р.
4. Султонова Т.И.Злоупотребление хозяйствующими субъектами доминирующим положением на рынке в Республике Таджикистан: вопросы теории и законодательства. дис. к.ю.н. / Специальность 12.00.03: «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Т.И. Султонова. – Душанбе, 2007. – 154 с.
5. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-14 // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 12. — Ст. 64.